

2006 gruodžio 14
Nr. 23

Lietuvos
Katalikų
Bažnyčios
informacijos
centro
leidinys

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Šiame numeryje:

Popiežius

Popiežiaus Benedikto XVI kreipimasis po dieviškosios liturgijos patriarchinėje Šv. Jurgio katedroje Stambule	2
Popiežiaus Benedikto XVI ir patriarcho Bartolomėjaus I bendrasis pareiškimas	3
Popiežiaus Benedikto XVI homilija per šv. Mišias aikštėje prie Motinos Marijos Namų šventovės Efeze	5
Popiežiaus Benedikto XVI kreipimasis į Turkijos religijos reikalų vadovą	6
Popiežiaus Benedikto XVI kreipimasis į diplomatų korpusą Ankaroje	7

Lietuvos vyskupai

Lietuvos ganytojų laiškas „DIEVO ŽODIS MŪSŲ GYVENIME“	8
---	---

Bažnyčia Lietuvoje

Paminėta Negimusio kūdikio diena	10
Telšių vyskupo kankinio Vincento Borisevičiaus žūtis 60-osios metinės	12
Kęstaičių bažnyčios gynimo 120-osios metinės	14
Šv. Barbaros atlaidai ir Barbaros Žagarietės paminėjimas	15
Seminaras apie akademinės sielovados perspektyvas Lietuvoje	16
Projektas „Skirtingi keliai į šventumą“	17

Homilijos

IEŠKOMA DOVANA Kristaus Gimimas	19
ŠVENTOJI ŠEIMA	20

Bažnyčia pasaulyje

Popiežiaus Benedikto XVI apsilankymas Turkijoje	21
---	----

Popiežiaus Benedikto XVI kreipimasis po dieviškosios liturgijos patriarchinėje Šv. Jurgio katedroje Stambule

2006 11 30

Dieviškoji liturgija, kurią šventėme Šventojo apaštalo Andriejaus, Konstantinopolio Bažnyčios šventojo globėjo, šventės dieną, gražina mus į ankstyvąją Bažnyčią, į apaštalų laikus. Morkaus ir Mato evangelijose pasakojama, kaip Jėzus pašaukė abu brolius, Simoną, kuriam Jėzus suteikė vardą Kefas, arba Petras, ir Andriejų: „Eikite paskui mane! Aš padarysiu jus žmonių žvejais“ ((Mt 4, 19; Mk 1, 17). Ketvirtojoje evangelijoje, be to, kaip pirmas pašauktasis, „*ho protoklitos*“, kaip jis vadinamas bizantinėje tradicijoje, vaizduojamas Andriejus. Būtent Andriejus nuveda brolių Simoną pas Jėzų (plg. Jn 1, 40 ir t.).

Šioje patriarchinėje Šv. Jurgio katedroje šiandien vėl galime išgyventi brolių Simono Petro ir Andriejaus bendrystę ir pašaukimą – per Petro įpėdinio ir jo brolio vyskupo, apaštalo Andriejaus, pasak tradicijos, įsteigtos Bažnyčios galvos susitikimą. Mūsų broliškas susitikimas pabrėžia ypatingą ryšį, vienijantį Romos ir Konstantinopolio Bažnyčias kaip seseriškas Bažnyčias.

Nuoširdžiai džiaugdamiesi dėkojame Dievui už tai, kad jis šiam ryšiui teikia naujo gyvastingumo. Tas ryšys plėtojasi nuo mūsų pirmtakų popiežiaus Pauliaus VI ir patriarcho Atenagoro įsimintino susitikimo Jeruzalėje 1964 m. Jų susirašinėjimas, paskelbtas vadinamajame *Tomos Agapis*, liudija tarp jų išaugusio ryšio, atsispindinčio santykiuose tarp Romos ir Konstantinopolio seseriškų Bažnyčių, gilumą.

1965 m. gruodžio 7 d., posėdžio, kuriuo buvo užbaigtas Vatikano II Susirinkimas, išvakarėse, mūsų garbingieji pirmtakai patriarchinėje Šv. Jurgio katedroje ir Petro bazilikoje Vatikane žengė nepakartojamą ir neužmirštamą žingsnį – iš Bažnyčios atminties pašalino tragiškas 1054 m. ekskomunikas. Taip jie patvirtino esminį mūsų santykių pokytį. Nuo tada einant abipusio naujo suartėjimo keliu padaryta daug kitų reikšmingų žingsnių. Pirmiausia į galvą ateina mano pirmtako popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymas Konstantinopolyje 1979 m. ir ekumeninio patriarcho Bartolomėjaus I apsilankymai Romoje.

Ta pačia dvasia ir mano šiandieniu buvimu siekiama bendromis pastangomis – padedant Dievo malonei – toliau žengti visiškos bendrystės tarp Romos ir Konstantinopolio Bažnyčių atkūrimo keliu. Galiu jus patikinti, kad Katalikų Bažnyčia pasirengusi visomis išgalėmis stengtis įveikti kliūtis ir to siekdama kartu su

mūsų broliais ir seserimis ortodoksais ieškoti vis veikmingesnių pastoracinio bendradarbiavimo priemonių.

Broliai Simonas, vadinamas Petru, ir Andriejus buvo žvejai, kuriuos Jėzus pašaukė tapti žmonių žvejais. Prisiėmęs Viešpats, prieš išengdamas į dangų, patikėjo jiems kartu su kitais apaštalais užduotį padaryti jo mokiniais visus žmones, krikštyti juos bei skelbti jiems jo mokymus (plg. Mt 28, 19 ir t.; Lk 24, 47; Apd 1, 8). Ši mums šventųjų brolių Petro ir Andriejaus palikta užduotis toli gražu nebaigta. Priešingai, šiandien ji dar labiau neatidėliotina ir būtina. Ji aktuali ne tik Evangelijos žinios tik iš dalies paliestoms kultūroms, bet ir Europos kultūroms, jau seniai besišaknijančioms krikščioniškojoje tradicijoje. Sekuliarizacijos procesas išjudino šios tradicijos pamatus. Maža to, ja abejojama, ir ji netgi atmetama. Tokios tikrovės akivaizdoje kartu su kitomis krikščioniškomis bendruomenėmis esame pašaukti pastūmėti Europą iš naujo įsisąmoninti savo krikščioniškąsias šaknis, tradicijas ir vertybes bei suteikti joms naujo gyvastingumo.

Mūsų pastangos statydinti artimesnius santykius tarp Katalikų Bažnyčios ir ortodoksų Bažnyčių iš dalies yra misionierinė užduotis. Įtampos tarp krikščionių pasauli piktina ir kliudo skelbti Evangeliją. Savo kančios ir mirties išvakarėse Viešpats, apsuptas mokinių, meldėsi, kad jie būtų viena, idant pasaulis įtikėtų (plg. Jn 17, 21). Tik broliškos bendrystės tarp krikščionių ir jų abipusės meilės dėka Dievo meilės žinia tampa įtikinama kiekvienam vyrui ir kiekvienai moteriai. Kiekvienas, metęs realistišką žvilgsnį į krikščionišką pasaulį, suvoks, koks neatidėliotinas yra toks liudijimas.

Simonas Petras ir Andriejus buvo kartu pašaukti tapti žmonių žvejais. Tačiau ta pati užduotis kiekvienam iš brolių įgijo skirtingą pavidalą. Nepaisant asmeninio trapumo, Simonas buvo pavadintas „Petru“, „uola“, ant kurios turėjo būti pastatyta Bažnyčia. Jam buvo ypatingu būdu patikėti Dangaus karalystės raktai (plg. Mt 16, 18). Jo gyvenimo kelias nuvedė jį iš Jeruzalės į Antiochiją, iš Antiochijos į Romą, kad šiame mieste galėtų įgyvendinti visuotinę atsakomybę. Visuotinės Petro ir jo sekėjų tarnybos tema, deja, privedė prie nuomonės skirtumų, kuriuos tikimės įveikti taip pat ir neseniai vėl pradėtu teologiniu dialogu.

Mano garbingasis pirmtakas, Dievo tarnas popiežius Jonas Paulius II kalbėjo apie gailėstingumą, būdingą Petro vienybės tarnystei, gailėstingumą, kurį pirmas patyrė pats Petras (*Ut unum sint*, 91). Tuo remdamasis popiežius Jonas Paulius II pakvietė pradėti brolišką dialogą, siekiant surasti būdų, kaip būtų galima vykdyti Petro tarnybą išlaikant jos prigimtį bei esmę, kad „būtų įgyvendinama ir vienos, ir kitos pusės pripažįstama meilės tarnystė“ (ten pat, 95). Šiandien trokštu vėl priminti ir atnaujinti šį kvietimą.

Andriejus, Simono Petro brolis, iš Viešpaties gavo kitą užduotį, ją perša jau pats jo vardas: kadangi Andriejus mokėjo graikų kalbą, jis kartu su Pilypu tapo „susitikimo su graikais“, atėjusiais pas Jėzų (plg. *Jn 12, 20* ir t. t.), „apaštalu“. Anot tradicijos, jis buvo misionierius ne tik Mažonoje Azijoje ir srityse į pietus nuo Juodosios jūros, bet ir Graikijoje, kur patyrė kankinystę.

Tad apaštalas Andriejus atstovauja ankstyvosios krikščionybės ir graikų kultūros susitikimui. Šis susitikimas Mažonoje Azijoje buvo galimas didžiųjų Kapadokijos tėvų, praturtintųjų tiek Rytų, tiek Vakarų Bažnyčių liturgiją, teologiją ir dvasingumą, dėka. Krikščioniškoji žinia kaip kviečio grūdas (plg. *Jn 12, 24*) krito į dirvą ir atnešė gausių vaisių. Turime būti kuo labiausiai dėkingi už paveldą, išaugusį iš vaisingo krikščioniškosios žinios susitikimo su helenistine kultūra. Jis ilgą laiką darė įtaką Rytų ir Vakarų Bažnyčioms. Graikų tėvai paliko mums vertingą lobyną, iš kurio Bažnyčia semia senų ir naujų turtų (plg. *Mt 13, 52*).

Mokymas apie kviečio grūdą, kuris miršta, kad atneštų vaisių, aptinkamas ir šventojo Andriejaus gyvenime. Tradicija mums pasakoja, kad jis pasekė savo Viešpaties ir Mokytojo pavyzdžiu ir savo dienas baigė Patrase, Graikijoje. Kaip ir Petras, jis patyrė kankinystę ant įžambiojo kryžiaus, kurį šiandien gerbiame kaip Andriejaus kryžiu. Jo pavyzdys mums rodo, kad kiekvieno krikščionio ir visos Bažnyčios kelias į naują gyvenimą, amžinąjį gyvenimą veda per Kristaus sekimą ir kryžiaus patirtį.

Istorijos raidoje Romos ir Konstantinopolio Bažnyčios dažnai išgyvendavo mokymą apie kviečio grūdą. Kartu teikiame kultą daugeliui tų pačių kankinių, kurių kraujas, anot garsiųjų Tertulijono žodžių, tapo naujų krikščionių sėkla (plg. *Apologeticum*, 50, 13). Su jais dalijamės ta pačia viltimi, įpareigojančia Bažnyčia, pasaulio persekiojamą ir Dievo guodžiamą, tęsti maldininkės kelionę (*Lumen gentium*, 8; plg. Šventasis Augustinas. *De civitate Dei*, XVIII, 51, 2). Ką tik praėjęs šimtmetis tiek Rytuose, tiek Vakaruose irgi matė daugybę drąsių tikėjimo liudytojų. Tokių liudytojų įvairiose pasaulio dalyse daug ir šiandien. Prisimename juos maldoje ir visais įsivaizduojamais būdais remiame, primygtinai prašydami visus pasaulio valdančiuosius gerbti religijos laisvę kaip pagrindinę žmogaus teisę.

Dieviškoji liturgija, kurioje dalyvavome, buvo švenčiama pagal Jono Auksaburnio apeigas. Mistiniu būdu buvo sudabartintas Jėzaus Kristaus kryžius ir prisikėlimas. Mums, krikščionims, šitai yra nuolat atsinaujinamos vilties šaltinis ir ženklas. Šia viltį aptinkame įstabiai išreikštą antikiniame tekste, žinomame kaip „Šventojo Andriejaus kančia“: „Sveikinu tave, o Kryžiau, kuris esi pašventintas Kristaus kūnu ir papuoštas jo nariais kaip brangakmeniais... Tapažįsta tikintieji tavo džiaugsmą ir tavyje saugomas dovanas...“

Šis tikėjimas atperkamąją Jėzaus mirtimi ant kryžiaus ir ši prisikėlusio Kristaus visai žmonių šeimai siūlo ma viltis vienija mus visus – ortodoksus ir katalikus. Mūsų malda ir mūsų kasdienė veikla tebūna kupina karšto troškimo ne tik kartu dalyvauti Dieviškojoje liturgijoje, bet ir kartu ją švęsti prie vieno Viešpaties stalo, kartu dalijantis ta pačia duona ir ta pačia taure. Mūsų šiandienis susitikimas tepasitarnauja kaip postūmis ir visiškos vienybės dovanos anticipacija. Telydi mus mūsų kelyje Dievo Dvasia!

Popiežiaus Benedikto XVI ir patriarcho Bartolomėjaus I bendrasis pareiškimas

„Ši diena Viešpaties duota, tad linksminkimės ir džiūgaukime“ (*Ps 118, 24*).

Mūsų, Romos popiežiaus Benedikto XVI ir ekumeninio patriarcho Bartolomėjaus I, broliškas susitikimas yra Dievo darbas ir tam tikra prasme jo dovana mums. Dėkojame visokio gėrio Teikėjui, kad jis mums vėl leido maldoje ir atsakant į jo gerumą išreikšti savo džiaugsmą dėl mūsų broliško artumo ir mūsų įsipareigojimo tobulos tarpusavio bendrystės perspektyvoje atnaujinimo. Šis įsipareigojimas kyla iš mūsų Viešpaties valios ir mūsų kaip ganytojų Kristaus Bažnyčioje atsakomybės. Tegu šis susitikimas būna mums ženklas ir padrąšinimas ir toliau meilėje bei tiesoje dalytis šiais broliškumo, bendradarbiavimo ir tarpusavio bendrystės jausmais ir idėjomis. Šventoji Dvasia mums padės parengti didžiąją tobulos vienybės atkūrimo dieną tada ir taip, kada ir kaip nori Dievas. Tada iš tiesų galėsime džiaugtis ir linksintis.

1. Kupini dėkingumo, prisiminėme mūsų garbingųjų, Viešpatyje palaimintų pirmtakų, parodžiusių pasauliui vienybės neatidėliotinumą ir nutiesusių kelią, kuriuo per dialogą, malda ir kasdienį bažnytinį gyvenimą ją pasieksime, susitikimus. Popiežius Paulius VI ir patriarchas Atenagoras I, kurie buvo nukeliavę į Jeruzalę, taigi ten, kur dėl pasaulio išganymo mirė ir prisikėlė Jėzus Kristus, susitiko po to ir vėl čia, Fanare, ir Romoje. Jie mums paliko iki šiandien vertės nenustojusį bendrąjį pareiškimą, kuriame pabrėžiama, kad tikras meilės dialogas turi remti ir įkvėpti visus žmonių ir Bažnyčių tarpusavio santykius, kad jis „turi šaknytis visiškoje ištikimybėje vienam Viešpačiui Jėzui Kristui ir abiejų tradicijų pagarboje viena kitai“ (*Tomos Agapis*, 195). Lygiai taip pat nepamiršome abipusių jo šventenybės popiežiaus Jono Pauliaus II ir jo šventenybės patriarcho Dimitrijo I apsilankymų. Būtent popiežiaus Jono Pauliaus II apsilankymo, jo pirmojo ekumeninio apsilankymo, proga buvo įsteigta Bendroji teologinio dialogo tarp Romos katalikų ir ortodoksų Bažnyčios komisija. Ši mūsų Bažnyčių vardu veikianti komisija yra paskelbusi tobulos bendrystės atkūrimo tikslą.

Kalbant apie Romos Bažnyčios ir Konstantinopolio Bažnyčios santykius, neįmanoma užmiršti oficialaus bažnytinio akto, kuriuo iš atminties buvo ištrintos senosios anatemos, šimtmečiais neigiamai veikusios mūsų Bažnyčių santykius. Iki šiandien iki galo dar neišsėmėme visų iš šio akto kelyje į visišką vienybę, prie kurios esmingai prisidėti pašaukta Bendroji komisija, išplaukiančių teigiamų padarinių. Savo tikinčiuosius raginame prie to veikliai prisidėti malda ir reikšmingais veiksmais.

2. Išreiškėme didelį džiaugsmą, kad Bendroji teologinio dialogo komisija neseniai visa buvo susirinkusi Belgrade, kur patyrė didelį Serbijos ortodoksų Bažnyčios svetingumą. Po kelerius metus trukusios pertraukos, nulemtos įvairių sunkumų, komisija vėl galėjo dirbuotis draugystės ir bendradarbiavimo dvasia. Gvilvendama „Konciliarumo ir valdžios Bažnyčioje“ temą vietiniu, regioniniu ir visuotiniu lygmeniu, ji įžengė į Bažnyčios sakramentinės prigimties ekleziologinių bei kanoninių padarinių tyrinėjimo stadiją. Šiame etape bus galima aptarti kelis pagrindinius klausimus, dėl kurių vis dar nesutariama. Kaip ir anksčiau, ryžtingai remsime komisijai patikėtą darbą ir savo maldomis lydėsime jos narius.

3. Kaip ganytojai, pirmiausia apmąstėme savo misiją skelbti Evangeliją šiandieniam pasaulyje. Ši misija: „Eikite ir padarykite mano mokinius visų tautų žmones“ (Mt 28, 19) šiandien kaip niekada aktuali ir būtina, net krikščionybės tradiciją turinčiose šalyse. Be to, negalime ignoruoti sekuliarizmo, reliatyvizmo ir nihilizmo visų pirma Vakarų pasaulyje stiprėjimo. Visa tai reikalauja atnaujinto ir galingo, šiandienėms kultūrinėms tendencijoms pritaikyto Evangelijos skelbimo. Todėl turime stiprinti mūsų bendradarbiavimą ir mūsų bendrą liudijimą.

4. Mes teigiamai įvertinome Europos Sąjungos susikūrimo procesą. Į šį reikšmingą sumanymą įsitraukusieji, be abejo, neturėtų užmiršti atsižvelgti į visus aspektus, susijusius su žmogaus asmeniu ir jo neatimamomis teisėmis, pirmiausia religijos laisve, kuri yra pagarbos bet kuriai kitai laisvei įrodymas ir laidas. Imantis iniciatyvos kurti vienybę, visada privalu apsaugoti mažumas, jų kultūrinę tradicijas bei religinius ypatumus. Europoje turime, neužsisklęsdami kitoms religijoms ir jų religiniam indėliui, suvienyti savo jėgas krikščioniškosioms šaknims, tradicijoms ir vertybėms išsaugoti, pagarbai istorijai garantuoti ir savo indėliui į Europos kultūrą bei į žmonių tarpusavio santykių kokybę visais lygmenimis įnešti. Kaip čia galėjome neprisiminti pirmųjų kankinių ir spindinčio vietos, kurioje susitinkame, krikščioniškojo paveldo, pradedant Apaštalų darbų žodžiais apie šventąjį Paulių, tautų apaštalą? Šioje vietoje susitiko Evangelijos žinia ir Antikos kultūrinė tradicija. Toks susijungimas, tiek daug prisidėjęs prie mūsų bendro krikščioniškojo paveldo, visada išliks aktualus ir atei-

tyje dar subrandins vaisių, duosiančių naudą Evangelijos skelbimui ir mūsų vienybei.

5. Mūsų žvilgsniai krypsta į pasaulio sritis, kur gyvena krikščionys, ir į sunkumus, su kuriais jie susiduria, – pirmiausia į badą, karus ir terorą, bet taip pat į įvairias vargšų, migrantų, moterų ir vaikų išnaudojimo formas. Esame pašaukti bendromis jėgomis dirbuotis dėl pagarbos kiekvieno žmogaus, sukurto pagal Dievo pavelslį ir panašumą, teisėms ir dėl ekonominės, visuomeninės bei kultūrinės plėtros. Mūsų teologinės ir moralinės tradicijos yra tvirtas bendro skelbimo ir bendros veiklos pamatas. Pirmučiausia norime kuo labiausiai pabrėžti, kad žudyti nekaltuosius Dievo vardu reiškia įžeisti Dievą ir žmogaus kilnumą. Turime visi įsipareigoti atnaujintai tarnauti žmonėms ir žmogaus gyvybės, bet kurios žmogaus gyvybės, apsaugai.

Mums ypač rūpi taika Artimuosiuose Rytuose, kur gyvena ir kentėjo, mirė ir prisikėlė mūsų Viešpats ir kur jau daug amžių gyvena didelis mūsų brolių krikščionių būrys. Karštai trokštame taikos šiame krašte atkūrimo, įvairių ten gyvenančių tautų, jų Bažnyčių ir įvairių religijų pagarbaus sambūvio sustiprinimo. Todėl krikščionis raginame plėtoti artimesnius tarpusavio santykius, o religijas – autentišką bei nuoseklų dialogą kovos su kiekviena prievartos bei diskriminacijos forma perspektyvoje.

6. Didelių pavojų akivaizdoje šiandien norėtume išreikšti savo susirūpinimą žmonijai ir visai kūrinijai neigiamais padariniais, kylančiais iš nieko neribojamos ekonominės bei technologinės pažangos. Kaip religiniai vadovai, laikome savo pareiga skatinti ir remti visas Dievo kūrinijai apsaugoti dedamas pastangas, kad būsimosioms kartoms paliktume tokį pasaulį, kuriame jos galėtų gyventi.

7. Galiausiai savo mintis kreipiame į visus jus, mūsų Bažnyčių tikintieji visame pasaulyje – vyskupai, kunigai, diakonai, vienuoliai ir vienuolės, pasauliečiai ir pasaulietės, visi, kurie tarnaujate Bažnyčiai, visi pakrikštytieji apskritai. Sveikiname Kristuje kitus krikščionis, patikindami, jog meldžiamės ir esame pasirengę kalbėtis bei bendradarbiauti. Sveikiname jus visus Tautų apaštalo žodžiais: „Malonė jums ir ramybė nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus!“ (2 Kor 1, 2).

Fanaras, 2006 m. lapkričio 30 d.

Benediktas XVI, Bartolomėjus I

Popiežiaus Benedikto XVI homilija per šv. Mišias aikštėje prie Motinos Marijos Namų šventovės Efeze

2006 11 29

Brangūs broliai ir seserys!

Švęsdami Eucharistiją, aukštinsime Viešpatį už Marijos dieviškąją motinystę – slėpinį, iškilmingai išpažintą ir paskelbtą čia, Efeze, 431 m. vykusiame ekumeniniame Susirinkime. Šioje krikščionių bendruomenei itin brangioje vietoje kaip maldininkai lankėsi mano garbingieji pirmtakai ir Dievo tarnai Paulius VI ir Jonas Paulius II, pastarasis – 1979 m. lapkričio 30 d., praėjus vos daugiau negu vieneriems metams nuo jo pontifikato pradžios. Dar vienas mano pirmtakas, kurio atminimas vis dar žadina daug pagarbos bei simpatijų, šioje šalyje lankėsi ne kaip popiežius, bet nuo 1935 m. sausio iki 1944 m. gruodžio darbavosi kaip popiežiaus atstovas – tai palaimintasis Jonas XXIII, Angelo Roncalli. Jis turkų tautą labai vertino ir ją žavėjosi. Mielai primenu jums vieną pasakymą, aptinkamą jo „Dvasiniame dienoraštyje“: „Myliu turkus; vertinu šios tautos, reikšmingai prisidėjusios prie civilizacijos pažangos, prigimtines savybes“ (741). Be to, Bažnyčiai ir pasauliui jis paliko giliu tikėjimu bei nepajudinama vienybe su Dievu besiremiančio krikščioniškojo optimizmo dvasinę laikyseną. Kupinas tos pačios dvasios, kreipiuosi į šią tautą ir pirmiausia į joje gyvenančią Kristaus „mažąją kaimenę“, trokšdamas padrąsinti ir parodyti visos Bažnyčios meilę. Su didele meile sveikinu visus čia susirinkusiuosius – Izmiro, Mersino, Iskenderuno ir Antakia tikinčiuosius bei visus kitus, atvykusius iš įvairių pasaulio dalių, taip pat tuos, kurie šiame šventime dalyvauti negali, bet vienijasi su mumis dvasia. Ypač sveikinu Izmiro arkivyskupą Ruggero Franceschini, Izmiro arkivyskupą emeritą, vyskupą Luigi Padovese, taip pat kunigus ir seseris vienuoles. Dėkoju už jūsų dalyvavimą, jūsų liudijimą ir tarnybą Bažnyčiai šiame palaimintame krašte, kur krikščionių bendruomenė nuo pat savo ištakų sparčiai rutuliojosi, tai liudija gausios piligriminės kelionės į Turkiją.

Dievo Motina – Bažnyčios Motina

Girdėjome ištrauką iš Jono evangelijos, kurioje esame kviečiami įsimąstyti atpirkimo akimirką, kai Marijos, susivienijusios su save kaip auką atnašaujančiu Sūnumi, motinystė išplečiama taip, kad ima aprėpti visus žmones ir pirmiausia Jėzaus mokinius. Pirmutinis šio įvykio liudytojas yra pats ketvirtosios evangelijos autorius, vienintelis iš apaštalų, likęs Golgotoje kartu su Jėzaus motina ir kitomis moterimis. *Fiat Nazarete*

prasadėjusi Marijos motinystė atbaigiama kryžiaus pėdėje. Jei tiesa, kad, kaip pastebi šventasis Anzelmas, „Marija sulig *fiat* pradėjo nešioti savo iščiose mus visus“, tai Mergelės motiniškasis pašaukimas ir misija tikinčiųjų į Kristų atžvilgiu realiai prasidėjo tada, kai Jėzus jai pasakė: „Moterie, štai tavo sūnus!“ (Jn 19, 26). Nuo kryžiaus žvelgdamas į motiną ir šalia jos stovintį mylimąjį mokinį, mirštantis Kristus matė naujos šeimos, kurios sukurti jis buvo atėjęs į pasaulį, pradmenis, Bažnyčios ir naujos žmonijos užuomazgą. Todėl jis kreipėsi į Mariją pavadindamas ją „moterimi“, o ne „motina“, pastarąjį kreipinį jis, priešingai, pavartojo patikėdamas ją mokiniui: „Štai tavo motina!“ (Jn 19, 27). Taip Dievo Sūnus užbaigė savo misiją: gimęs iš Mergelės, kad dalytųsi su mumis visa žmogiška būtimi, išskyrus nuodėmę, grįžimo pas Tėvą akimirksnį jis paliko pasaulyje žmonių giminės vienybės sakramentą (plg. *Lumen gentium*, 1) – „Tėvo ir Sūnaus, ir Šventosios Dvasios vienybės suburtą“ šeimą (Šv. Kiprijonas. *De orat. Dom.*, 23: PL 4. 436), kurios pirmąją branduolį sudaro šis Motinos ir mokinio ryšys. Taip dieviškoji motinystė ir bažnytinė motinystė lieka neišardomai viena su kita susijusios.

Dievo Motina – vienybės Motina

Pirmajame skaitinyje mums buvo parodyta tai, ką galima pavadinti tautų apaštalo „Evangelija“: visi, įskaitant pagonis, Kristuje pašaukti pilnatviškai dalyvauti išganymo slėpinyje. Tekste pateikiami žodžiai, kuriuos pasirinkau savo apaštališkosios kelionės šūkiu: „Jis, Kristus, yra mūsų sutaikinimas“ (Ef 2, 14). Šventosios Dvasios įkvėptas, Paulius ne tik sako, kad Jėzus Kristus mus sutaikino, bet kad jis „yra“ mūsų sutaikinimas. Jis pagrindžia šiuos žodžius kryžiaus slėpiniu: praliedamas „savo kraują“, paaukodamas savo „kūną“, Jėzus „pats savyje“ sugriovė priešišumą, kad savyje sukurtų vieną naują žmogų (plg. Ef 2, 13.16). Apaštalas paaiškina, kokia iš tiesų nenumatyta prasme mesijinis sutaikinimas tapo tikrove Kristaus asmenyje ir jo išganyimą dovanojančiame slėpinyje. Jis paaiškina tai, įkalintas rašydamas čia, Efeze, gyvenusiai krikščionių bendruomenei – „šventiesiems, gyvenantiems Efeze“ (Ef 1, 1), kaip jis rašo laiško pradžioje. Jiems apaštalas linki „malonės ir taikos“ „nuo Dievo, mūsų Tėvo, ir Viešpaties Jėzaus Kristaus“ (Ef 1, 2). „Malonė“ yra jėga, perkeičianti žmogų ir pasaulį; „taika“ yra brandus šio perkeitimo vaisius. Kristus yra malonė, Kristus yra ramybė. Paulius suvokia save kaip pasiuntinį, turintį skelbti „slėpinį“, t. y. dieviškąjį planą, išsipildžiusį ir apreikštą Kristuje tikrai atėjus laikų pilnatvei: kad „pagonys kartu su žydais yra paveldėtojai, vieno kūno nariai ir dalininkai pažado Kristuje Jėzuje per Evangeliją“ (Ef 3, 6). Šis „slėpinys“ išganyimo istorijos lygmeniu tikrove tampa Bažnyčioje, toje naujoje tautoje, kurioje, nugriovus senąją pertvarą, žydai ir pagonys yra viena. Kaip Kristus, Bažnyčia yra ne tik vienybės įrankis, bet ir jos veiksmingas ženklas.

O Mergelė Marija, Kristaus Motina ir Bažnyčios Motina, yra šio vienybės slėpinio Motina – vienybės, kurią žymi ir istorijos raidoje pasaulyje statydina vienas nuo kito neatskiriami Kristus ir Bažnyčia.

Prašome taikos Jeruzalei ir visam pasauliui

Tautų apaštalas atkreipia dėmesį, kad Kristus „iš abiejų padaręs viena“ (Ef 2, 14). Ši ištara tikraja šio žodžio prasme susijusi su žydų ir pagonių ryšiu ir amžinojo išganymo slėpiniu. Tačiau ji analogiškai gali būti išplėsta, kad apimtų ir santykius tarp pasaulyje esančių tautų bei kultūrų. Atėjęs Kristus „skelbė taiką“ (Ef 2, 17) ne tik tarp žydų ir nežydų, bet ir tarp visų tautų – nes visos kyla iš paties Dievo, vienatinio visatos Kūrėjo ir Viešpaties. Paguosti Dievo žodžio, iš Efezo – miesto, palaiminto Švenčiausiosios Mergelės Marijos, kuri, kaip žinome, mylima bei gerbiama musulmonų, buvimo, – keliamo į Viešpatį ypatingą maldą už taiką tarp tautų. Iš šio Anatalijos pusiasalio, natūralaus žemynus jungiančio tilto, kampelio meldžiame Dievą taikos bei sutaukinimo pirmiausia gyvenantiems krašte, kuri mes vadiname „Šventąja Žeme“ ir kuri tokia laiko tiek krikščionys, tiek žydai ir musulmonai. Tai Abraomo, Izaoko ir Jokūbo kraštas, skirtas priglobti tautai, tapusiai palaiminimu visoms žemės tautoms (plg. Pr 12, 1–3). Prašome taikos visai žmonijai! Kuo greičiau teisšpildo Izaijo pranašystė: „Jie perkals savo kalavijus į arklus, o ietis – į geneklius. Tauta nebekels kalavijo prieš kitą tautą, nebebus mokomasi kariauti“ (Iz 2, 4). Tokios visuotinės taikos reikia mums visiems. Bažnyčia pašaukta ne tik pranašiška skelbti šią taiką, bet ir būti jos „ženklų bei įrankiu“. Būtent tokioje visuotinės taikos perspektyvoje visiškos visų krikščionių bendrystės ir santarvės siekis tampa vis tvirtesnis ir intensyvesnis. Šiandieniam šventime dalyvauja įvairių apeigų katalikų tikintieji, ir tai duoda pagrindą džiaugtis ir aukštinti Dievą. Visos šios apeigos iš tikrųjų išreiškia įstabią įvairovę, kuria papuošta Kristaus sužadėtinė, – kad tik mokėtų susivienyti bendram liudijimui. To siekiant, bendrystės bei dalijimosi pastoracinėmis pastangomis pavyzdys turėtų būti vyskupų konferencijos ordinarų vienybė.

Magnificat

Šiandienėje liturgijoje kaip psalmės atliepas kartojosi Nazareto Mergelės per susitikimą su savo vyresne giminaitė Elzbieta pasakyti žodžiai (plg. Lk 1, 39). Paguodžiamai mūsų širdyse skambėjo psalmininko žodžiai: „Ištikima meilė ir tiesa susitiks, taika ir teisumas pasibučiuos“ (Ps 85, 11).

Brangūs broliai ir seserys, šiuo savo apsilankymu troškau išreikšti ne tik savo, bet ir visos Bažnyčios meilę ir dvasinį artumą šiai krikščioniškajai bendruomenei, kuri čia, Turkijoje, yra mažuma ir kiekvieną dieną susiduria su iššūkiais bei sunkumais. Kupini tvirto pasiti-

kėjimo, kartu su Marija giedame šlovinimo ir padėkos *Magnificat*, skirtą Dievui, pažvelgiančiam į savo nuolankią tarnaitę (plg. Lk 1, 47–48). Giedokime džiugiai, net ir bandomi sunkumų bei pavojų, kaip liudija gražus Romos kunigo Andrea Santoro, kuri mielai norėčiau priminti per šį mūsų šventimą, pavyzdys. Marija moko mus, kad mūsų džiaugsmo šaltinis ir mūsų vieningelė tvirta atrama yra Kristus. Ir ji kartoja mums jo žodžius: „Nebijokite“ (Mk 6, 50), „aš esu su jumis“ (Mt 28, 20). Patikėkime save jo rankos galybei (plg. Lk 1, 51). O tu, Bažnyčios Motina, visada lydėk mus mūsų kelyje! Šventoji Dievo Motina, melski už mus! *Aziz Maryem Mesih'in Annesi bizim için Dua et. Amen.*

Popiežiaus Benedikto XVI kreipimasis į Turkijos religijos reikalų vadovą

(ištrauka)

2006 11 28

<...> Krikščionys ir musulmonai, laikydamiesi savo atitinkamos religijos, kreipia į tiesą apie asmens sakralumą ir kilnumą. Tai abipusės didelės pagarbos pagrindas, bendradarbiavimo tarnaujant taikai tarp tautų ir žmonių, brangiausiajam visų tikinčiųjų bei geros valios žmonių troškimui, pagrindas.

Jau daugiau negu keturiasdešimt metų Šventojo Sosto ir vietinių Bažnyčių visame pasaulyje laikyseną kitų religijų sekėjų atžvilgiu įkvepia bei lemia Vatikano II Susirinkimo mokymas. Laikydamasis biblinės tradicijos, Susirinkimas moko, kad visa žmonių giminė turi bendrą kilmę ir bendrą paskirtį – Dievą, mūsų Kūrėją ir mūsų žemiškosios kelionės tikslą. Krikščionys ir musulmonai priklauso šeimai tų, kurie tiki į vieną Dievą ir pagal savo atitinkamas tradicijas kildina save iš Abraomo (plg. Vatikano II Susirinkimas. Bažnyčios santykių su nekrikščionių religijomis deklaracija *Nostra aetate*, 1, 3). Šis žmogiškasis ir dvasinis mūsų ištakų bei mūsų paskirties bendrumas verčia mus ieškoti bendro kelio, prisidedant prie mūsų laikų žmonėms taip būdingos pamatinių vertybių paieškos. Kaip religijos žmonėms, mums iššūkį meta daug kur jaučiamas teisingumo, plėtros, solidarumo, laisvės, saugumo, taikos, gyvybės gynimo, aplinkos ir žemės išteklių apsaugos troškulys. Taip yra todėl, kad mes, paisydami teisėtos laikinųjų reikalų autonomijos, irgi turime pasiūlyti savitą indėlį ieškant tinkamų šių neatidėliotinų klausimų sprendimų.

Pirmiausia galime pasiūlyti įtikinamą atsakymą į aiškiai šiandienėje visuomenėje kylantį, nors neretai į šalį nustumiamą, klausimą dėl individo ir visos žmonijos gyvenimo prasmės ir tikslo. Esame pašaukti kartu dar-

buotis padėdami visuomenei atsiverti tam, kas transcendentiška, atiduoti visagaliai Dievui teisėtą vietą. Tinkamiausias kelias priekini veda per autentišką krikščionių ir musulmonų dialogą, paremtą tiesa ir įkvėptą noro geriau vienas kitą pažinti, gerbti skirtingybes ir pripažinti tai, ką turime bendra. Tai skatintų autentišką pagarbą kiekvieno asmens atsakingiems pasirinkimams, pirmiausia tiems, kurie susiję su pamatinėmis vertybėmis ir asmeniniais religiniais įsitikinimais.

Pailiustruodamas brolišką pagarbą, su kokia krikščionys ir musulmonai galėtų kartu darbuotis, norėčiau pacituoti keletą žodžių, popiežiaus Grigaliaus VII 1076 m. skirtų vienam Šiaurės Afrikos musulmonų princui, ro-džiusiam didelį palankumą jo jurisdikcijoje esantiems krikščionims. Popiežius Grigalius kalbėjo apie ypatingą gailėstingąją meilę, kurią krikščionys ir musulmonai vieni kitiems skolingi todėl, „kad tikime, nors ir skirtingai, į vienatinį Dievą ir kad kasdien šloviname ir garbiname jį kaip pasaulio Kūrėją ir Valdovą“.

Instituciškai garantuojama ir realiai praktikoje gerbiama tiek individų, tiek bendruomenių religijos laisvė visų tikinčiųjų atžvilgiu yra jų lojalus indėlis į visuomenės statydinimą autentiškos tarnystės – pirmiausia pažeidžiamiausiems ir neturtingiausiems – dvasia būtina sąlyga. <...>

Popiežiaus Benedikto XVI kreipimasis į diplomatų korpusą Ankaroje

(ištrauka)

2006 11 28

<...> Daugiau negu prieš keturiasdešimt metų Vatikano II Susirinkimas rašė, kad „taika nėra vien karo nebuvimas, ji nesiriboja tik priešingų jėgų pusiausvyros palaikymu“, bet „yra tvarka, kurią žmonių visuomenei įdiegė dieviškasis Steigėjas ir kurią turi įgyvendinti visos tobulesnio teisingumo trokštantys žmonės“ (*Gaudium et spes*, 78). Ėmėme suvokti, jog tikra taika neįmanoma be teisingumo, panaikinančio ekonominius disbalansus ir politinius neramumus, visada sukeliančius įtampą ir keliančius grėsmę kiekvienai visuomenei. Nesena kovos su terorizmu raida ir kai kurie regioniniai konfliktai iškelė aikštėn būtinybę gerbti tarptautinių institucijų sprendimus ir, vadinas, juos remti, imantis veiksmingų priemonių konfliktams į priekį užbėgti ir neutralioms zonoms tarp kariaujančiųjų pusių išlaikyti pasitelkus taikdarius pajėgas.

Vis dėlto viso to nepakaks, jei nebus autentiško dialogo, t. y. vaisingų debatų tarp suinteresuotųjų pusių

siekiant tvarių ir priimtinių asmenis ir tautas gerbiančių politinių sprendimų. Galvoje pirmiausia turiu nerimą keliantį Artimuosiuose Rytuose besiplėtojantį konfliktą, nė kiek nemažtantį ir sunkiai slegiantį visą tarptautinį gyvenimą; turiu galvoje daugėjančių periferinių konfliktų ir teroristinių aktų plitimo grėsmę. Vertinu daugelio šalių, įsitraukusių į taikos Libane atkūrimą, tarp jų ir Turkijos, pastangas.

Jūsų akivaizdoje, ambasadoriai, dar kartą prašau tarptautinę bendruomenę būti budrią, neapleisti savo pareigų, bet visomis išgalėmis skatinti suinteresuotųjų pusių dialogą, kuris vienintelis gali laiduoti pagarbą kitiems, kartu išsaugodamas teisėtus interesus bei atmesdamas rėmimąsi smurtu. Kaip rašiau savo pirmoje žinioje Pasaulinės taikos dienos proga, „taikos tiesa kviečia visus puoselėti vaisingus ir nuoširdžius santykius, akina ieškoti ir vaikščioti atleidimo ir susitakymo keliais, garbingai elgtis kitų atžvilgiu ir laikytis duoto žodžio“ (2006 01 01, 6). <...>

<...> Esu tikras, kad religijos laisvė yra pagrindinė žmogaus laisvės išraiška ir kad aktyvus religijų buvimas visuomenėje yra pažangos bei praturtinimo visiems versmė. Tai, žinoma, suponuoja, kad religijos nesieks tiesioginės politinės valios vykdymo, nes tai nėra jų sritis, ir visiškai atsakys sankcionuoti smurtą kaip teisėtą religijos išraišką. <...>

<...> Neseniai esu pareiškęs, jog „mums labai reikia autentiško religijų ir kultūrų dialogo, gebančio padėti mums vaisingo bendradarbiavimo dvasia kartu įveikti visas įtampas“ (Kreipimasis į šalių, kuriose musulmonai sudaro daugumą, ambasadorius, Castel Gandolfo, 2006 09 25). Toks dialogas turėtų įgalinti skirtingas religijas geriau viena kitą pažinti bei gerbti, taip prisidedant prie tauriausio žmogaus, ieškančio Dievo ir laimės, lūkesčių išpildymo.

Savo ruožtu apsilankymo Turkijoje proga norėčiau dar kartą išreikšti savo didelę pagarbą musulmonams, akindamas juos toliau abipusės pagarbos dvasia bendradarbiauti skatinant kiekvieno žmogaus kilnumą ir prisidedant prie visuomenės, kur asmeninė laisvė ir rūpinimasis kitais visiems laiduotų taiką ir giedrumą, statydinimo. Taip religijos galėtų atlikti savo vaidmenį atsiliepdamos į šiandien mūsų visuomenėms kylančius gausius iššūkius. Teigiama religijų vaidmens pripažinimas gali ir turi akinti mus giliau ištirti joms būdingą žmogaus pažinimą ir gerbti jo kilnumą, padarant jį politinės, ekonominės, kultūrinės ir socialinės veiklos centru. Mūsų pasaulis turi suvokti, kad visus žmones vieną su kitu sieja gilus solidarumas, ir kad jie akintini savo istorinius bei kultūrinius skirtumus ginti ne konfrontacijos, bet abipusės pagarbos skatinimo labui.

Bažnyčia, kaip žinote, iš savo Steigėjo yra gavusi dvasinę misiją ir todėl neketina tiesiogiai kištis į politinį ar

ekonominį gyvenimą. Tačiau, remdamasi savo misija ir savo ilga visuomenių bei kultūrų istorijos patirtimi, trokšta padaryti savo balsą girdimą tarptautiniuose debatuose siekdama, kad žmogaus, ypač silpniausiojo, pamatinis kilnumas būtų visada gerbiamas. Turėdamas prieš akis nesenus poslinkius globalizuotos komunikacijos reiškinio raidoje, Šventasis Sostas tikisi, kad tarptautinė bendrija imsis didesnės iniciatyvos, kad būtų nustatytos tinkamos ekonominės plėtros kontrolės taisyklės, reguliuojamos rinkos ir skatinamos regioninės sutartys tarp šalių. Ponai ir Ponios, neabejokite, jog, vykdydami savo kaip diplomatų misiją, uoliai stengiatės konkrečius savo šalies interesus derinti su poreikiu išlaikyti gerus santykius su kitomis šalimis ir taip reikšmingai prisidedate prie tarnavimo visiems.

Bažnyčios balsas diplomatinėje srityje visada paženklinas Evangelijos įpareigojimo tarnauti žmonijos reikalui, ir aš šiai pamatinei pareigai nusižengčiau, jei jums nepriminčiau būtinybės žmogaus kilnumą padaryti pačia jūsų rūpesčių šerdimi. Pasaulis išgyvena nepaprastą mokslo ir technologijos plėtrą, turinčią beveik tiesioginių padarinių medicinai, žemės ūkiui, maisto gamybai, taip pat žinių perteikimui; šis procesas neturi būti be krypties ar žmogiškojo pagrindo, kai siejasi su gimimu, švietimu, gyvenimo ar darbo būdu, senatve ar mirtimi. Šiuolaikinės pažangos tolydžioje žmogaus istorijoje kryptį būtina pakoreguoti, kad ji rutuliotųsi pagal mūsų prigimtyje įrašytą žmonijos augimo planą – planą, išreikštą šiais Pradžios knygos žodžiais: „Būkite vaisingi ir dauginkitės, pripildykite žemę ir valdykite ją“ (*Pr* 1, 28).

Galiausiai mano mintims krypstant į pirmąsias šiame krašte išdygusias krikščionių bendruomenes ir pirmiausia į apaštalą Paulių – kelias iš jų jis pats įsteigė, – leiskite man pacituoti iš jo Laiško galatams: „Iš tiesų, broliai, jūs esate pašaukti laisvei! Tikrai dėl šios laisvės nepataikaukite kūnui, bet stenkitės vieni kitiems su meile tarnauti“ (5, 13). Nuoširdžiai tikiuosi, kad geri santykiai tarp tautų <...> vis labiau prisidės prie autentiško žmonijos, sukurtos pagal Dievo paveikslą, augimo. Siekiant tokio tauraus tikslo būtinas visų indėlis.

Dėl šios priežasties Katalikų Bažnyčia ketina atnaujinti bendradarbiavimą su ortodoksų Bažnyčia, ir tikiuosi, kad mano būsimasis susitikimas su patriarchu Bartolomėjumi I Fanare veiksmingai prisidės prie šio tikslo. Kaip pabrėžė Vatikano II Susirinkimas, Bažnyčia siekia bendradarbiauti su visų religijų tikinčiaisiais ir vadovais, pirmiausia su musulmonais, stengiantis „saugoti bei nešti visiems žmonėms socialinį teisingumą, moralines gėrybes, taiką bei laisvę“ (*Nostra aetate*, 3). <...>

Lietuvos ganytojų laiškas „Dievo žodis mūsų gyvenime“

Mieli kunigai, vienuoliai ir vienuolės, brangūs tikintieji,

kiekvieną kartą, kai švenčiame Eucharistiją, esame siunčiami į pasaulį kaip Kristaus mokiniai. Šiame pasaulyje, deja, dar tiek daug skausmo, kančios ir neteisningumo, o mes patys jaučiame, kad ne visuomet esame „žemės druska“ ir „pasaulio šviesa“ (plg. *Mt* 5, 13. 14). Kas mums galėtų padėti?

Bažnyčia visada buvo įsitikinusi, kad jos gyvenimą palaiko bei gaivina Eucharistija ir Dievo žodis (plg. *DV* 21). Pati Bažnyčia gimsta klausydama Dievo žodžio, o jos užduotis – skleisti jį pasaulyje. „Kaip uolus dalyvavimas eucharistiniame slėpinyje ugdo Bažnyčios gyvastingumą, taip galima tikėtis, kad iš augančios pagarbos Dievo žodžiui, kuris 'išlieka per amžius', suklestės naujas dvasinis gyvenimas“ (*DV* 26).

Dievo žodis mums skelbia Tėvo meilę, pasiekusią viršūnę Jo Sūnaus išsikūnijimu. Jėzus yra tobulas ir galutinis Dievo žodis, Jo apreiškimas. Kaip moko Vatikano II Susirinkimas, „nebelauktina jokie naujo viešo apreiškimo, iki garbingai pasirodys mūsų Viešpats Jėzus Kristus“ (*DV* 4). Katalikų Bažnyčios katekizmas paaiškina, kad „amžiams bėgant yra buvę vadinamųjų „privatinių“ apreiškimų, kai kurie jų buvo bažnytinės valdžios pripažinti. Tačiau jie nepriklauso tikėjimo lobiui. Jie turi ne „pagerinti“ ar „papildyti“ galutinį Kristaus Apreiškimą, bet tam tikroje istorijos epochoje padėti jį pilnutiniau išgyventi“ (*KBK* 67). Todėl „krikščionių tikėjimas negali priimti „apreiškimų“, kurie bando viršyti ar taisyti Kristaus užbaigtąjį Apreiškimą“ (t. p.). Norėdami būti Kristaus sekėjais, turime ne smalsauti ir ieškoti naujų dalykų, o gyventi pagal jo paskelbtą Evangeliją.

Dievo žodis nėra antraeilė dovana, o veiksminga gaillestingoji Tėvo pagalba kiekvieno laikmečio žmogui. Šis žodis leidžia naujai pamatyti mūsų gyvenimą ir mirtį, draugystę ir skausmą, meilę ir šeimą, darbą ir asmeninius santykius, visą žmogaus gyvenimą. Jį skaitydami mes naujai pažįstame save, savo brolius ir seseris, mokomės kurti naują, meilės įsakymu pagrįstą visuomenę. Todėl Dievo žodžiui krikščionio gyvenime visada turi būti teikiamas pirmumas.

Vatikano II Susirinkimas ir liturginė reforma padėjo geriau suvokti Dievo žodžio reikšmę. Lietuvoje jau nemažai tikinčiųjų turi Šventąjį Raštą ar bent Naująjį Testamentą. Išėjusi nauja jo laida su vertingais prel. Antano Rubšio komentarais plačiau atvers dvasinius Šventojo Rašto turtus.

Vis dėlto dar ne visi tikintieji nuolat skaito Šventąjį Raštą, ne visada lengva jį suprasti, ne visus skaitančius Dievo žodis veiksmingai pakeitė. Iš tiesų, Žodžio kelias į žmogaus širdį yra sunkus ir ilgas. Savo krikščioniškajame gyvenime dažnai laikomės iš tėvų paveldėtos religinės ir moralinės tradicijos, tačiau ne visuomet Dievo žodį priimame kaip tikrą mūsų gyvenimo pagrindą; retai patiriame, kad Jėzus, kurį pažįstame skaitydami ir medituo-
dami Evangeliją, kiekvienam iš mūsų gali padėti naujai pamatyti savo vietą ir užduotį visuomenėje, suvokti savo, kaip Dievo vaiko, kilnumą.

Ypatingu būdu Dievo žodis nuskamba liturgijoje, slėpingai, tačiau tikrai priartindamas Kristų: „Jis yra savo žodyje, kaip pats kalba, kai Bažnyčioje skaitomas Šventasis Raštas“ (SC 7). Tikintieji čia maitinami prie Dievo žodžio stalo, klausosi Kristaus ir su juo vienijasi, Šventosios Dvasios įkvėpti šlovina Tėvą. Įsitraukdami į liturgi-
ją, ypač švęsdami Eucharistiją, mes savo tikėjimu ir malda atsiliepiame Dievo prakalbinti. Iš liturginių apeigų išsiskiria Valandų liturgija, kurioje pats Dievo žodis tampa mūsų atsiliepimu: recituojame psalmes, kurios, kaip ir visas Šventasis Raštas, yra įkvėptieji tekstai, o kartu – tikra ir karšta žmogaus malda.

Šventojo Rašto skaitiniai liturginėse apeigose turi būti skaitomi su deramu iškilmingumu, kad susirinkusi bendruomenė tikrai pajustų – čia skelbiamas Dievo žodis. Skatintina, kad skaitinius skaitytų pasirengę pasauliečiai, paprastai – tik priėmusieji Sutvirtinimo sakramentą. Pasirengimo santuokai kursai, priešsakramentinė kateche-
zė, pamokslai per santuokos ar laidotuvių apeigas, šeimų lankymas yra gera proga padėti ne tik tikintiesiems, bet taip pat Šventojo Rašto dar nepažįstantiesiems išgirsti Dievo žodį kaip jiems skirtą gerąją žinią. Krikštijamieji ar jų tėvai, Santuokos sakramentą priimančios sužadėtinės turėtų patys išsirinkti Šventojo Rašto skaitinius, su jiems padedančiu kunigu ar katechetu galėtų pasikalbėti apie šį pasirinkimą.

Tačiau neužtenka Dievo žodį išgirsti pamaldose, reikia nuolat patiems jį skaityti. Asmeninis ar bendruomeninis Šventojo Rašto kaip Dievo žodžio skaitymas (*lectio divina*) ne tik padeda pasirengti vaisingai dalyvauti liturgijoje, bet ir suvokti Dievo valią savo gyvenime. Šventąjį Raštą atverčiame slegiami ar keliami visos savo patirties ir gyvenimo įvykių, troškimų ir siekių, sėkmių ir sunkumų, jausdami savo vertę ir laisvės naštą. Gilindamiesi į Dievo žodį, jo šviesoje žvelgdami į įvairiausias situacijas, kontempliuodami Jėzaus paveikslą pamatome, koks pagal Dievo norą turi būti autentiškas žmogaus gyvenimas. Tada maldoje kreipiamės į Viešpatį prašydami jėgų gyventi pagal šį žodį ir grįžtame į kasdienybę su nauju tikėjimu, viltimi bei drąsa.

Idant Dievo žodis perskverbtų visą mūsų gyvenimą, būtina, kad kunigai ir pasirengę pasauliečiai padėtų kitiems skaityti ir klausyti Dievo žodžio. Galima pasinaudoti įvairiais Šventojo Rašto bendruomeninio skaitymo meto-
dais, kurių naudingumą patvirtino Bažnyčios patirtis, organizuoti deramą katechezę ar kursus. Tegul nebūna nė dienos be Dievo žodžio. Tegul nelieka nei šeimos be Šventojo Rašto, nei parapijos be Šventąjį Raštą drauge skaitančios bendruomenės.

Epochoje, kai tiek daug nusivylusių, nematančių prasmės, pasaulyje pasimetusių žmonių, vien Dievo žodis išlieka amžiams, nugali visa ir teikia šviesą. Jėzus skelbia: „Palaiminti tie, kurie klausosi Dievo žodžio ir jo laikosi“ (Lk 11, 28). Tegul įsikūnijusio Žodžio Motina Mergelė Marija, „įtikėjusi, jog išsipildys, kas Viešpaties jai pasakyta“ (Lk 1, 45), ir raginusi daryti visa, ką tik Jėzus lieps (plg. Jn 2, 5), moko mus visada teikti pirmenybę Dievo žodžiui ir juo vadovautis.

Lietuvos vyskupai

2006 m. gruodžio 3 d.
I advento sekmadienis

Paminėta Negimusio kūdikio diena

Kaune

Lapkričio 23 d. Kauno arkivyskupijoje, kaip ir kitose Lietuvos vyskupijose, paminėta Negimusio kūdikio diena. 1955 m. lapkričio 23 d. įteisinus abortus Lietuva neteko kelių šimtų tūkstančių gyvybių.

Kauno arkivyskupijos šeimos centras lapkričio pradžioje išplatino maldos intencijas ir pakvietė įtraukti į maldos akciją: visą mėnesį kartu melstis rožinį ir dalyvauti bendruomeninėje maldoje per šv. Mišias. Taip pat siūlyta bažnyčiose parengti maldos vietą, kur tikintieji galėtų uždegti žvakutę už negimusius vaikelius ir paaukoti stokojančioms parapijos šeimoms. Buvo platinami Šeimos centro parengti lankstinukai „Kai skausmas nepraeina“, „Gyvybės kelias“.

Lapkričio 6 d. arkivyskupijos Šeimos centro iniciatyva Marijos radijas transliavo laidą apie pagalbą ir viltį žmonėms, išgyvenusiems kūdikio netektį. Lapkričio 15 d. Šeimos centre surengtas jaunimo diskusijų vakaras, kuriame jaunimo grupių parapijose nariai, studentai, Kauno kunigų seminarijos auklėtiniai diskutavo apie gyvybės išsaugojimo svarbą bei atsakingą pasirengimą tėvystei ir motinystei. Diskusijai vadovavo Šeimos centro koordinatorė Ona Darbutaitė. Lapkričio 16 d. šio centro koordinatorė Aušra Bačėnienė skaitė paskaitą tėvams apie netekties skausmą ir būdus, kaip jį įveikti ar padėti kitiems, patiriantiems sielvartą dėl įvairiausių žmogiškų praradimų.

Lapkričio 23 d. už negimusius kūdikius ir jų netektį išgyvenančius tėvus Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į Dangų (Vytauto Didžiojo) bažnyčioje vyko Atgailos ir Susitaikinimo pamaldos. Jos prasidėjo Švč. Sakramento adoracija tyloje. Pamaldų pradžioje joms vadovavęs šios bažnyčios rektorius kun. Kęstutis Rugevičius kvietė visus vienyti maldoje, kuri „apimtų žmones, netekusius kūdikio, neišgyvenusius vaikelius ir fizinio bei dvasinio išgydymo reikalingas šeimas“. Susirinkusieji buvo paraginti atsiliepti į Evangelijos kvietimą ir žengti į susitaikymą pasitikint Viešpaties, kuris nenori mirties, gailestingumu. „Žmogaus gyvenimo kelias – iš motinos iščių – yra nukreiptas į Dievą“, – sakė kun. K. Rugevičius, atkreipdamas dėmesį, jog žmogaus bandymai jį pakoreguoti atneša skausmą ir kančią. Jis paragino susitaikyti su Dievu popiežiaus Jono Pauliaus II žodžiais: „Galbūt žaizda jūsų širdyje dar nėra užgijusi. <...> Bet nenustokite drąsos ir nepraraskite vilties“.

Per šv. Mišias savo homilijoje kun. K. Rugevičius kvietė mąstyti, kaip kiekvienam prisidėti skleidžiant gyvybės kultūrą, kaip žengti „į karo lauką nešant taiką“. „Mūsų meilė, malda, pagalba turi apimti tuos, kurie svyruoja, nepažįsta tiesos, ir parodyti jiems gailestingą Dievo meilę“, – sakė bažnyčios rektorius. Liudijant tikėjimą savo aplinkoje, gerais darbais, pavyzdžiu ir malda galima padėti sunkumus išgyvenančioms šeimoms, melstis už kūdikius – negimusius arba tuos, kurių gyvybei iškilusi grėsmė.

Domeikavoje

Lapkričio 23 d. Domeikavos Lietuvos kankinių bažnyčioje šv. Mišias už gyvybę aukojo Kauno II dekanato kunigai. Eucharistijos šventimui vadovavo dekanas, Raudondvario klebonas kun. Augustinas Paulauskas. Pamokslą sakęs Rumšiškių klebonas kun. Virginijus Birjotas pabrėžė, jog šiandien krikščionis privalo aiškiai suvokti, kad yra atsakingas už gerį pasaulį, ištiesinti savo sielos klystkelių, išmokti atvirai, pasitikėdamas

Vilniaus arkivyskupijos kunigų susirinkimas

Gruodžio 6 d. Vilniaus arkivyskupijos kurijoje įvyko kasmėnesinis kunigų susirinkimas. Iš pradžių Vilniaus *C Caritas* direktorius L. Kukuraitis pristatė adventinę akciją „Gerumas mus vienija“. Direktorius atkreipė dėmesį, kad prieškalėdinių labdaros akcijų gaušoje ši išsiskiria tuo, jog skatina rūpinimąsi stokojančiais padaryti įprasta sielovados dalimi. Kviesdamas aktyviai dalyvauti akcijoje, L. Kukuraitis trumpai apžvelgė praėjusių metų akcijos rezultatus.

Kunigams buvo pristatytas naujasis Naujojo Testamento leidimas. Kard. A. J. Bačkis paprašė advento metu tikintiesiems paskelbti Lietuvos vyskupų laišką ir džiaugėsi naujovėmis: prel. A. Rubšio komentarais ir tekstinėmis sąsajomis. Tėvas V. Aliulis MIC trumpai papasakojo šio Naujojo Testamento vertimo atsiradimo ir teksto redagavimo istoriją, pasidalijo Lietuvos Biblijos draugijos planais parengti vieningą visoms Bažnyčioms NT tekstą.

Gausiai susirinkusiems kunigams kardinolas dar kartą paaiškino Kunigų išlaikymo fondo steigimo tikslą ir privalumus. Dalyvavimas jame yra privalomas visiems arkivyskupijos kunigams, nes tai vienas iš konkrečių būdų realizuoti kunigišką solidarumą ir atsiliepti į Vatikano II Susirinkimo bei kanonų teisės nurodymus. Fondo valdybos pirmininkas Vilniaus dekanas kun. M. Čeponis supažindino su techninėmis detalėmis, atsakė į kunigų klausimus bei bulvarinėje spaudoje iškeltas abejones.

-krš-

Paskyrimai

Gruodžio 6 d. Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas kunigų susirinkimo metu paskelbė, kad popiežius Benediktas XVI kan. jubil. **Bronių Antanaitį** paskyrė apaštališkuoju protonotarų, o g. kan. **Petrą Baltušką** – Jo Šventenybės kapelionu.

-P-

Seminarai tikybos mokytojams

Kauno arkivyskupijos katechetikos centras šį rudenį tikybos mokytojus pakvietė į du naujus kvalifikacinius

seminarus pagal naujai parengtas programas.

Spalio 20 d. seminarą apie sakramentinį gyvenimą ir kanonų teisę vedė lic. kun. Virginijus Veprauskas. Septyniolika jame dalyvavusių mokytojų turėjo galimybę išsamiau susipažinti su Vatikano institucijomis, komisijomis ir tarybomis, popiežiaus dokumentais, konkordatais, taip pat pagilino bažnytinio įstatymo sampratą bei Santuokos sakramento aspektus kanonų teisės šviesoje. Seminare atskleistas Bažnyčios požiūris į santuoką, santuokos galiojimo aplinkybės. Mokytojai daug teiravosi apie praktinius gyvenimiškus šios srities atvejus – įgytomis žiniomis vėliau jie galės pasidalyti atsakydami į mokinių, jų tėvų bei kolegų mokyklose klausimus. Konkretaus ir praktiško turinio seminaras mokytojų pageidavimu bus papildomas kitomis temomis ir tęsiamas kitąmet.

Lapkričio 17 d. Katechetikos centro salėje seminarą „Eucharistijos liturgija“ vedė kun. lic. Artūras Kazlauskas. 25 dalyvavę mokytojai turėjo progos pagilinti Eucharistijos teologinę sampratą, praplėsti jos liturgijos ženklų bei simbolių prasmės suvokimą, atnaujinti savo žodyną krikščioniškiems slėpiniams perteikti. Kun. A. Kazlauskas daug dėmesio skyrė kiekvieno maldos gyvenimui ir svarbiam savo kaip krikščionio esmės išgryninimui, kalbėjo apie sekmadienio šventimą. Savo mintis prelegentas dėstė provokuodamas klausytojus, kvietė juos apmąstyti savo asmenišką santykį su Dievu, sugebėjo kalbėtis su kiekvienu atskirai ir visa auditorija.

Abiejų seminarų turinys praturtino tikybos mokytojų dalykines žinias, o svarbiausia – prisidėjo atnaujinant dvasinį gyvenimą, palietė religinio gyvenimo praktiką ir, pasak centro koordinatorės Aldonos Girininkienės, „išgrynino pirmiausia mūsų pačių tikėjimą, su kuriuo vėliau einama susitikti su mokiniais“.

-kasp-

Krepšinio turnyras

Lapkričio 11 d. Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijoje surengtas kunigų seminarijų auklėtinių krepšinio turnyras. Jau antrus metus, be Vilniaus, Kauno bei Telšių seminarijų studentų komandų, jame dalyvauja ir klierikai iš Rygos.

Dievu, žvelgti į pasaulį, džiaugsmingai pasitikti kiekvieną į pasaulį ateinančią gyvybę, nelikti abejingas išnaudojamiems ir skriaudžiamiems, visomis jėgomis stengtis įdiegti jaunajai kartai kilnius moralinius principus. „Tai kelias, kuriuo eidami, liksime ištikimi gyvybės dovanai, kurią Dievas duoda pasauliui“, – sakė kunigas.

Per Mišias giedojo Domeikavos „Versmės“ choras. Po šv. Mišių 51 kartą skambėjo varpas, prisimenant abortų legalizavimo metus. Tada kunigai su tikinčiaisiais sukalbėjo rožinį. Po pamaldų buvo nunešta žvakutė prie paminklo abortų aukoms.

Vakaro šv. Mišiose ši diena paminėta ir kitose arkivyskupijos parapijose.
-kasp-

Šiauliuose

„Leiskime užgimti vaikeliui“ – taip pavadintą Negimusio kūdikio dienių paminėti skirtą konferenciją Šiaulių vyskupijos šeimos centras surengė Šiaulių ligoninės Chirurginio korpuso salėje. Pranešimus skaitė psichologė Justa Petronienė, gydytoja ginekologė Banga Kulikauskaitė ir Vilniaus arkikatedros kancleris kun. Ričardas Doveika.

Psichologė Justa Petronienė, dirbanti Vilniaus arkivyskupijos šeimos centre, kalbėjo apie nėštumo krizę, ištinkančią moterį tada, kai ji nėštumo nelaukia. Tada iškyla pasirinkimo klausimas. Ieškoti išeičių skatino psichologės pateikti tyrimo duomenys. Pasirodo, apsispręsti rinktis abortą pirmiausia paskatina besilaukiančiosios motina. 96 procentai moterų pripažįsta, kad aborto darymas yra ne kas kita, kaip žmogaus žudymas, tačiau vis tiek jį daro. Ši netektis, psichologės teigimu, skaudžiai keičia tiek moters, tiek vyro gyvenimus. Motinos kaltės jausmas yra pagrindinė feminizmo, teigiančio, kad moters kūnas yra vien moters nuosavybė, priežastis. Vyrų pykčiu maskuoja įgytą nevisavertiškumo jausmą. Likti abejingiems negalima, nes dauguma moterų, psichologės teigimu, sulaukusios nors šiek tiek palaikymo, atsisako daryti abortą.

Kauno krikščioniškųjų gimdymo namų gydytoja Banga Kulikauskaitė – viena iš nedaugelio ginekologų, griežtai atsisakusių daryti abortus, – tvirtino, kad kiekvienas žmogus turi teisę gimti. Jeigu jis atėjo į pasaulį, nesvarbu, 90-čiai metų ar vienam mėnesiui, vadinasi, turi kažkokią misiją.

Kun. Ričardas Doveika kalbėjo apie slaptas tėvų žaizdas. Jo teigimu, abortą padariusi moteris iš pradžių kaltina save, vėliau – aplinkinius ir galiausiai – Dievą, nes jis atsiuntė jai kūdikį, kurį ji turėjo nužudyti. „Kūdikis nėra Dievo klaida, – sakė kun. Ričardas Doveika. – Dievas klaidų nedaro. Tačiau mūsų klaidos gali turėti labai skaudžių pasekmių. Peržengus gyvybės – mirties ribą, nebebūna taip, kaip buvo. Negalima tikėtis viską tiesiog pamiršti“.

Prisiminimais apie savo tėvus dalijosi konferencijoje dalyvavęs Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Jis – dešimtas vaikas šeimoje. Ganytojas sakė, kad kiekvieną kartą dėkoja savo amžinąjį atilsį tėvams už tai, kad gali džiaugtis gyvenimu. Tvirtu vyskupo įsitikinimu, ne sunkios materialinės sąlygos verčia daryti abortus. Jo tėvai augino dešimt vaikų sunkiomis darbo sąlygomis ir apie materialius dalykus net negalvojo. Konferencijos metu vyravo nuomonė, jog abortų gausėjimą lemia ne galvojimas apie būsimą vargingą vaiko gyvenimą, o egoistiškas noras gyventi patogiai.

Konferencijos dalyviams bei organizatoriams kilo graži idėja panašią konferenciją surengti moksleiviams ir studentams, kuriems dar sunku skirti

tikrąsias vertybes nuo brukamų pseudovertybių bei labiausiai reikia palaikymo, padėti pasirinkti.

-irat-

Širvintose

Lapkričio 18 d. Širvintų šeimos centras Širvintų Lauryno Stuokos-Gucevičiaus gimnazijoje organizavo pašnekesį tema „Žmogiškosios gyvybės žinia“. Ta proga gimnazijoje lankėsi VDU soc. m. doktorantė Nijolė Liobikienė, Kaišiadorių vyskupijos šeimos centro bendradarbis (savanoris) kun. Gediminas Tamošiūnas, Kaišiadorių vyskupijos šeimos centro direktorė gyd. Marija Bagdonienė, Širvintų parapijos klebonas kun. Leonas Klimas ir vikaras kun. Egidijus Kazlauskas.

Renginio metu gana gausiai susirinkę gimnazijos mokytojai klausėsi kun. G. Tamošiūno pranešimo tema „Žmogiškosios gyvybės žinia“, vėliau ištraukė į N. Liobikienės parengtą psichologinį testą, klausėsi jos paskaitos, diskutavo. Renginio pabaigoje gyd. M. Bagdonienė, pasidalijusi kelionės į Dievo Motinos Marijos šventovę Fatimoje išpūdžiais, pabrėžė, kad daugelį problemų galima išspręsti su malda, paliudijo šią tiesą remdamasi asmenine patirtimi.

Lapkričio 23 d. Širvintų šv. arkang. Mykolo parapijos bažnyčioje melstasi gyvybės išsaugojimo intencijomis, už šeimas, patyrusias abortą. Šia intencija kalbėtas rožinis.

-iv-

Kaišiadoryse

Lapkričio 23 d. Kaišiadorių Kristaus Atsimainymo katedroje į pamaldas Negimusio kūdikio diena paminėti susibūrė nemažai Kaišiadorių parapijiečių, jaunų šeimų. Pamaldos prasidėjo Kryžiaus kelio malda. Vėliau buvo švenčiamos šv. Mišios. Eucharistijos liturgijai vadovavęs Kaišiadorių vyskupas J. Matulaitis ragino visus pamaldų dalyvius melstis už tėvus, kurie, deja, pasirinko abortą, ir už tuos, kurie dar svarsto, ar priimti pradėtą kūdikį. Ganytojas kvietė padrašinti žmones rinktis gyvenimą. Po šv. Mišių buvo adoruojamas Švč. Sakramentas, klausoma išpažinčių. Kryžiaus kelio mąstymus parengė ir pamokslą pasakė Kaišiadorių parapijos vikaras kun. Povilas Tekorius.

-mb-

Telšių vyskupo kankinio Vincento Borisevičiaus žūties 60-osios metinės

Lapkričio 18 d. Telšių katedroje buvo minimos Telšių vyskupo kankinio Vincento Borisevičiaus sušaudymo 60-osios metinės. Tą dieną Telšių katedroje aukotos šv. Mišios, kurių liturgijai vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ. Šv. Mišias taip pat koncelebravo Telšių vyskupas emeritas A. Vaičius bei vyskupijos kunigai. Šv. Mišių pradžioje vyskupas J. Boruta SJ kreipėsi į gausiai susirinkusius tikinčiuosius ir jaunimą, Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikus, Telšių vyskupo V. Borisevičiaus gimnazijos mokytojus ir mokinius, visiems primindamas, kodėl šią dieną visi čia yra susirinkę, ir prabildamas paties vyskupo V. Borisevičiaus žodžiais apie sekimo Dievo Motina Marija svarbą. 1944 m. Laiške tikintiesiems tuometinis Telšių ganytojas rašė: „Marijos gyvenimas yra paprastų dorybių grandis. Jos skastybė, nuolankumas, Dievo meilė, kantrybė, ištvermė, tikėjimas, pasitikėjimas Dievu – tai tos paprastos dorybės,

Sporto šventė prasidėjo šv. Mišiomis lotynų kalba, joms vadovavo Rygos seminarijos ugdytojas kun. E. Cakuls. Papyrusčiavę šventės dalyviai susirinko į sporto salę, kur visus pasveikino Vilniaus kunigų seminarijos trečiakursis A. Meškauskas. Klierikas visiems žaidėjams linkėjo gražių, be traumų varžybų bei pristatė šių metų varžybų šūkį: „Lenktyniaukime tarpusavio pagarba (Rom 12, 10)“. Turnyro pradžią paskelbęs bei atidarymo kalbą sakęs Vilniaus kunigų seminarijos rektorius kun. R. Šalaševičius akcentavo, kad čia visus surinko ne tik krepšinis, nes krepšinis yra tik formali susibūrimo priežastis. „Mes susirinkome todėl, kad mus vienija tikėjimas į Jėzų Kristų ir pašaukimas“, – sakė rektorius. Jis taip pat išsakė visų seminarijų rektorių lūkestį, kad ši šventė būtų proga atgaivinti tikėjimą ir pašaukimo malonę, ir kvietė visus išgyventi tarpusavio bendrystę ir sykiu smagiai pažaišti krepšinį.

Krepšinio varžybos vyko visą pusdienį, kol po įtemptų rungtynių visoms komandoms teko pripažinti Kauno seminarijos auklėtinių pranašumą. Pirmosios vietos laimėtojams nusileido Telšių seminaristai, treči liko vilniečiai, o svečiai iš Latvijos užėmė ketvirtąją vietą. Rezultatyviausiu turnyro žaidėju pripažintas Kauno seminarijos auklėtinis R. Rutkauskas, o daugiausia tritaškių varžybų metu įmetė Vilniaus seminarijos komandos žaidėjas E. Tūbelis. Po apdovanojimų ceremonijos turnyras baigtas malda, po to visos komandos kartu nusifotografavo, tikėdamosi susitikti krepšinio aikštelėje kitais mokslo metais.

-mb-

Paminėtos MOPT 15-osios metinės

Lapkričio 24 d. Vilkaviškyje paminėtos Maltos ordino pagalbos tarnybos (MOPT) įkūrimo 15-osios metinės. Maltiečiai ir jų rėmėjai dalyvavo už jų darbų sėkmę aukojamose šv. Mišiose.

Iškilingas susirinkimas pradėtas maltiečių malda. Minėjime dalyvavęs šios organizacijos dvasinis globėjas ir patarėjas Vilkaviškio dekanas prel. Vytautas Gustaitis pasidžiaugė, kad kryptingai dirbdami maltiečiai išmoko ne tik gauti paramą iš užsienio bei ją išdalyti, bet ir patys ieško ir išradin-gai dirba.

Vilkaviškis buvo pirmasis miestas Lietuvoje, kuriame įsikūrė MOPT. Nuo pat kūrimosi iki šių dienų jį remia Vokietijos Timmedorf Strando Maltos ordino pagalbos tarnyba. Vilkaviškio maltiečiai įsikūrę parapijos namuose. Per metus į maltiečius pagalbos kreipiasi per 1200 socialiai remtinų, nusenušusių, vienišų asmenų, daugiavaikių šeimų. MOPT vykdo programą „Maistas ant ratų“ – nusenušusiems, vienišiesiems, sergantiems Vilkaviškio miesto žmonėms išvežioja parapijos socialinėje virtuvėje pagamintus šiltes pietus. Organizacijoje dirba 23 savanoriai (medikai, mokytojai, tarnautojai, verslininkai), jiems vadovauja gydytoja Angelija Bakšienė. Aktyviai taip pat veikia pirmasis Lietuvoje susikūrusis jaunųjų maltiečių padalinys. Be įprastos socialinės pagalbos, maltiečiai ėmėsi ir labai svarbios misijos dėl gyvybės išsaugojimo: surinkę kūdikio kraitelį ligoninėje aplanko daugiavaikių šeimų mamas, pasveikina ir pakviečia ateityje pagalbos kreiptis į jų organizaciją.

Jubiliejaus minėjime dalyvavo ir ke turi Vokietijos Maltos ordino atstovai. Jie pažadėjo ir toliau remti Vilkaviškio krašto žmones. Tačiau vokiečiai nuo šiol imasi naujo projekto: Vokietijoje surinktą finansinę labdarą, vadovaudamiesi Vilkaviškio maltiečių rekomendacijomis, skirs šeimų gyvenimo sąlygoms pagerinti.

-bn-

Koncertai Klaipėdoje

Lapkričio 25 d., Kristaus Karaliaus iškilmės išvakarėse, minėdami dangiškosios globėjos Šv. Cecilijos šventę, Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės bažnyčioje susirinko trys grigališkojo choralo kolektyvai. Šventėje dalyvavo „Schola cantorum Vilnensis“ iš Vilniaus, studija iš Šiaulių bei minėtos parapijos grigališkojo choralo studija, kuri šioje parapijoje gyvuoja jau 15 metų. Su nuostabia giesme procesijoje žengė prie altoriaus didelis būrys giesmininkų. Šv. Mišių aukai vadovavo kun. Andriejus Lazarevas, koncelebravo kun. Antanas Mačius ir kun. Saulius Stumbra. Pamokslą sakęs kun. A. Lazarevas negailėjo gerų žodžių susirinkusiems giesmininkams, visus kvietė savo mintimis žvelgti į Kristų – visatos ir visų Karalių. Pasibaigus šv. Mišių aukai jungtinis giesmininkų choras susirinkusius maldininkus džiugino giesmėmis, o

kurios kiekvienam žmogui yra prieinamos“. Šie žodžiai, pasak Telšių ganytojo, yra puiki vyskupo kankinio charakteristika, nes visą savo gyvenimą vyskupas V. Borisevičius buvo drąsus Kristaus išpažinėjas ne tik žodžiais, bet ir darbais. Ir tai jis įrodė savo kankinyste ir mirtimi.

Antrojo pasaulinio karo metais vyskupui V. Borisevičiui buvo pateiktas reikalavimas iš sakyklų tikintiesiems paskelbti okupacinės valdžios įsakymą, kad visi suneštų turimus ginklus valdininkams, o jauni vyrai stotų į kariuomenę. Vyskupas Vincentas šiam reikalavimui nepakluso, sakydamas, jog bažnyčios yra skirtos ne tam, o valdžia tokią informaciją turi platinti per kitas institucijas. Apie 1945 m. Kalėdas vyskupas V. Borisevičius saugumo buvo iškviestas į Vilnių. Čia saugumiečiai jį tardė ir grasino areštu, jeigu jis nepaklūs jų reikalavimams. Po Kalėdų sugrįžęs į Telšius, vyskupas per trumpą laiką turėjo apsispręsti: arba bent truputį padėti komunistinei vyriausybei, arba sėsti kalėjiman. Vyskupas Vincentas sąmoningai ir tvirtai pasirinko antrąjį kelią. 1946 metų vasario 3 d. vyskupas V. Borisevičius saugumo vėl buvo iškviestas į Vilnių. Vilniuje buvo suimtas ir areštuotas. Žiauriai tardomas ir kankinamas Vilniaus saugumo rūmų rūsiuose jis išliko ramus ir tvirtas. Kameroje daug meldėsi ir ramino kitus tokio paties likimo žmones. Saugumiečiai pateikė melagingus kaltinimus ir jokie gynimai ar priešingi pareiškimai nebuvo išgirsti. Tribunolas nusprendė pritaikyti jam aukščiausią bausmę – sušaudyti. Vyskupas V. Borisevičius rašyti pasigailėjimo prašymą Aukščiausios Tarybos Prezidiumui atsisakė ir mirė tikro kankinio mirtimi.

Per šv. Mišias pamokslą sakęs Telšių vyskupas J. Boruta SJ priminė, jog tikintieji yra kviečiami nuolat melstis, kad vyskupas kankinys V. Borisevičius būtų iškeltas į altorių garbę. Vyskupas V. Borisevičius buvo tvirtas ir nepalaužiamas tikėjimo. Jis niekada nėjo į jokių kompromisų su savo įsitikinimais ir sąžine. Visą vyskupo kankinio gyvenimą bei apsisprendimą vainikuoja jo paties parašyti žodžiai: „Po to, ką aš išgyvenau paskutinėmis dienomis, Šv. Jono Evangelijoje (10, 11) perskaityti Atpirkėjo žodžiai: *Geras ganytojas už avis guldo gyvybę*, mane giliai sukrėtė. Dėl to aš pareiškiu, kad įskundimai visiškai nesuderinami nei su mano titulu, nei su pareigomis, nei su sąžine ir tai daryti kategoriškai atsisakau. Jei aš nusikaltau, turiu pats išpirkti savo kaltę, o ne kas nors kitas už mane. To reikalauja mano religija“. Kalbėdamas apie vyskupo kankinio V. Borisevičiaus tvirtą apsisprendimą ir savo gyvenimo paaaukojimą Dievui ir Bažnyčiai iki mirties, dabartinis Telšių ganytojas priminė popiežiaus Jono Pauliaus II žodžius, pasakytus apie Lietuvos vyskopus kankinius Mečislovą Reinį, Teofilijų Matulionį, Vincentą Borisevičių: „Jų gyvenimas yra padrašinimas ir parama Lietuvos Bažnyčios ateičiai“. Pamokslą baigdamas Telšių vyskupas J. Boruta SJ sakė: „Vyskupas V. Borisevičius žuvo ne vien už Tėvynę: jis žuvo už žmones, kuriems reikėjo jo pagalbos. Taigi jis žuvo vykdydamas svarbiausią Dievo įsakymą – meilės Dievui ir žmogui įsakymą. Žuvo už Bažnyčią, kuriai Kristus šį įsakymą pavedė skelbti ir įgyvendinti“.

Šv. Mišių pabaigoje apie Telšių vyskupą kankinį V. Borisevičių savo prisiminimais pasidalijęs Telšių vyskupas emeritas A. Vaičius sakė, jog galima didžiuliu būdu būtent tokio švento gyvenimo vyskupas gyveno Telšiuose ir sunkiais Antrojo pasaulinio karo metais buvo šios vyskupijos ganytojas.

Po šv. Mišių Katedros kriptoje prie iš Vilniaus Tuskulėnų kapavietės parvežtų ir Telšiuose perlaidotų Telšių vyskupo kankinio Vincento Borisevičiaus palaikų visi pamaldų dalyviai meldėsi, kad jis būtų iškeltas į altorių garbę.

-kasab-

Kęstaičių bažnyčios gynimo 120-osios metinės

Lapkričio 25 d. į Telšių rajone esantį Kęstaičių kaimą rinkosi žmonės iš įvairių Žemaitijos vietovių. Čia XVII a. pastatytos bažnytėlės, rokitų vienuolyno, veikusios ligoninės ir kunigų invalidų prieglaudos vietoje 12 val. buvo aukojamos šv. Mišios, prisimenant Kęstaičių bažnyčios gynėjus. Šv. Mišias, kurių liturgijai vadovavo Telšių vyskupas J. Boruta SJ, koncelebravo Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos rektorius kan. teol. lic. V. Gudeliūnas, iš Vilniaus atvykęs kun. prof. A. Narbekovas, Gargždų parapijos klebonas kan. J. Paulauskas, keletas kitų kunigų. Šv. Mišiose dalyvavo Telšių vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikai. Šv. Mišių pradžioje gausiai susirinkusiems tikintiesiems Telšių vyskupas priminė, kokie Kęstaičių bažnyčios gynėjai buvo drąsūs ir nepalaužiami. Tie narsūs bažnyčią ginantys žmonės prieš 120 metų net tris mėnesius nepaliaujamai budėjo norėdami išsaugoti savo maldos namus. Bažnyčios gynėjai, vyrai ir moterys, rinkosi ne tik iš Kęstaičių, bet ir iš gretimų parapijų – Alsėdžių, Gadūnavo, Lieplaukės, Sedos. Caro valdžia nusprendė uždaryti Kęstaičių bažnyčią, o ją nugriovus iš tų rąstų pastatyti stačiatikių cerkvę. Valdžia laikėsi strategijos, jog Lietuvoje reikia retinti katalikų bažnyčių tinklą, nes jis esą buvo per tankus. Tai priminęs, vyskupas J. Boruta SJ kvietė kiekvieną nuoširdžiai dalyvaujant šv. Mišių aukoje iš naujo permąstyti savo, kaip krikščionio, pašaukimą ir paklausti savęs, kaip sekasi liudyti ir apginti savo įsitikinimus mūsų dienu pasaulyje.

Per pamokslą Telšių vyskupijos kurijos sekretorius diak. mgr. Karolis Petračiūsis išsamiai supažindino su visais prieš 120 m. Kęstaičiuose vykusiais įvykiais. Jis priminė, jog Kęstaičių bažnyčią ir kunigų invalidų namus, buvusius prie bažnyčios, carinės Rusijos valdžia ruošėsi uždaryti jau nuo 1886 metų pavasario. Vyskupas Motiejus Valančius nepajėgė kovoti su caro valdžia ir paties caro įsakymais, todėl ragino tikinčiuosius burtis į norimą uždaryti bažnyčias ir neprileisti prie jų valdžios atstovų. Vietiniai parapijos tikintieji surinko tūkstantį katalikų parašų po prašymu carui Aleksandru III, kad bažnyčios neuždarytų, tačiau caras atstovų nepriėmė ir Kęstaičių bažnyčią įsakė uždaryti 1886 metų rugsejo 24 d. Tikintieji bažnyčioje budėjo dieną ir naktį, giedojo ir nepaliaujamai meldėsi. Jiems vadovavo keturiasdešimtmetis Žvirblaičių kaimo ūkininkas Dominykas Daračius. Tų pačių metų lapkričio 19 d. iš Telšių į Kęstaičius pasiūsti kazokų būriai jėga įsiveržė į bažnyčią ir rimbais išvaikė žmones ją nugriovė.

Po šv. Mišių Telšių vyskupas J. Boruta SJ tikintiesiems papasakojo, jog 1936 m., minint Kęstaičių tragedijos 50-metį, tuometinio prelato, vėliau Telšių vyskupo kankinio, rūpesčiu buvo atstatyta šventoriaus tvora ir atkasti bažnytėlės pamatai. Po Antrojo pasaulinio karo sovietų valdžia šią vietovę stengėsi kuo labiau suniokoti, kad neliktų jokių ženklų, jog čia stovėjusi bažnyčia ir rokitų vienuolynas. Lietuvai atgavus nepriklausomybę 1991 m., bažnyčios vietoje tikintieji atstatė iki karo čia stovėjusį kryžių, vietovė nuolat tvarkoma. Per didžiuosius Žemaičių Kalvarijos atlaidus kiekvienos dienos rytą maldininkai yra kviečiami piligriminę kelionę į Žemaičių Kalvarijos šventovę pradėti iš Kęstaičių. Iš Kęstaičių maldininkus per atlaidų dienas išlydi pats Telšių vyskupas J. Boruta SJ.

Tą pačią dieną, po šv. Mišių, Telšių vyskupas J. Boruta SJ pašventino tragedijos vietoje Alsėdžių bendruomenės pastatytą kryžių (autorius – tautodailininkas Rimantas Laima) ir Telšių vyskupijos kurijos iniciatyva pastatytą kopyltstulpį – rodyklę (autorius – tautodailininkas Vytautas Savickis).

Kęstaičių bažnyčios gynimo 120-ųjų metinių proga Alsėdžių vidurinėje mokykloje įvyko mokslinė konferencija. Pradžioje savo parengta menine

drauge tai buvo nuostabi pažintis su ilgamete giedojimo tradicija. Po koncertinės programos šventės dalyviai rinkosi pabendrauti, pasidalyti ateities vizijomis, aptarti būsimus projektus.

Klaipėdos šv. Kazimiero parapijoje Kristaus Karaliaus išvakarėse į šventinį koncertą tikinčiuosius pakvietė Latvijos karinio laivyno pučiamųjų orkestras. Vienijantis per trisdešimt narių kolektyvas nuostabiai darniai atliko šiuolaikinių ir klasikinių autorių sakralinės muzikos kūrinius. Klausytojai negailėjo aplodismentų, o parapijos klebonas Romualdas Vėlavičius, visos bendruomenės vardu padėkojęs už puikų koncertą, prašė nepamiršti kelio į šią parapiją.

-kss-

Čekų Caritas viešnage

Lapkričio 27–28 d. Kauno arkivyskupijos Caritas organizacijoje lankėsi Prahos Caritas atstovai: direktoriaus pavaduotojas Pavelas Šimekas, projekto „Globa per atstumą“ koordinatore Lietuvoje ir Baltarusijoje Marija Kašparova bei darbuotoja Svetlana Porsche.

Svečiai susitiko su arkivyskupijos Caritas savanoriais, pagal šį projektą dirbančiais parapijose su vaikais. Susitikimo su 30 šeimų metu taip pat aptarta tolesnės jų dalyvavimo projekte galimybės. Dvi šeimos čekai aplankė jų namuose Kaune ir Jonavoje. Situacija šiose šeimose dar kartą patvirtino projekto „Globa per atstumą“ svarbą Lietuvoje.

-ds-

Krikščioniškojo atsinaujinimo savaitgalis

Gruodžio 2–3 d. Telšių vyskupijos jaunimo centras Telšių vysk. V. Borisevičiaus gimnazijoje Žemaitijos jaunimui surengė krikščioniškojo atsinaujinimo savaitgalį. Tai buvo džiugus bendrystės išgyvenimo ir visų metų jaunimo veiklos apžvalgos metas.

Jaunimas šlovino Dievą giesme, klausėsi kun. Tomo Jonušo vedamos katechezės, diskutavo darbo grupėse. Vie nybės ženklų ir galinga užtarimo malda advento išvakarėse tapo Klaipėdos Taize grupės ir kun. Rolando Karpavičiaus vedamos Susitaikinimo pamaldos, atvėrusios ne vieną širdį džiugiam Kristaus laukimo išgyvenimui.

Visada smagu yra išgyventi bendrystės džiaugsmą. Į tokį išgyvenimą – Lietuvos jaunimo dienas „Drąsos. Tai aš“, vykstančias kitais metais birželio 30 – liepos 1 d. Klaipėdoje – visus pakvietė kun. Vilius Viktoravičius ir Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės parapijos koordinatorė Lina Budreckienė su visa jaunų žmonių komanda, supažindinę su Pasaulio ir Lietuvos jaunimo dienų istorija ir paraginę rengtis šiam džiugiam susitikimui. Mažu siurprizu dalyviams tapo ir LJD himno muzikos autorės Ingridos Ručinskienės koncertas.

Sekmadienio rytą šv. Kalėdų laukimo nuotaiką kūrė maldos grupelė „Take-lis“ su mokyt. Loreta Urboniene, režisierės L. Pocevičienės ir Telšių „Žemaitės“ teatro parodytas Laiškų spektaklis „Telšiai – Dovanų Kalva“. Subtiliai atskleistos meilės, laukimo, ištikimybės, atsidavimo temos ir diak. Karolio Petravičiaus atverta advento prasmė leido suvokti didžiausios ir gražiausios Meilės išsiskleidimą šv. Kalėdų rytą. O šv. Mišių auka kartu su Telšių vyskupu Jonu Boruta SJ tapo gyvu meilės ir tikėjimo liudijimu.

-rd-

Paroda „Gloria Deo“

Gruodžio 3 d., advento pirmąjį sekmadienį, Kauno jėzuitų vienuolyne ir Birštono sakraliniame muziejuje atidaryta IX katalikų dailininkų religinio meno paroda „Gloria Deo“. Parodoje 27 dailininkai iš Lietuvos pristatė 54 naujausius savo darbus.

Parodos atidarymo iškilmės pradėtos 12 val. šv. Mišiomis Kauno šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčioje. Po šv. Mišių jų dalyviai buvo pakviesti į Kauno jėzuitų vienuolyno II aukšto salę. Čia šiemet eksponuojama E. Jesulaitytės, M. Sinkevičienės L. Banaitienės tekstilė, R. Butkuvės, L. Ivaškevičiaus medžio skulptūros, kun. L. Baliūno SJ, R. Janušaičio fotografija, R. Čarnos grafika, V. Kvašio, D. Mažeikytės, J. Budriūnaitės, S. Maslauskaitės, V. Ajausko, G. Murelytės-Ajauskienės, R. Zdanavičiaus, S. Rickevičiūtės ir kitų tapyba.

Parodos atidaryti Kauno jėzuitų vienuolyne susirinko nemažas meno puoselėtojų būrys. Atidarymo šventėje dalyvavo ir Kauno arkivyskupas S. Tamkevičius, Jėzuitų namų vyresnysis kun. L. Zaremba SJ, darbų autoriai.

programa visus susirinkusius pasveikino Alsėdžių vidurinės mokyklos moksleiviai. Konferencijos dalyvius taip pat sveikino atvykę svečiai ir valdžios atstovai.

Konferenciją pranešimu „Kęstaičių reikšmė dvasinių kovų istorijoje“ pradėjo Telšių vyskupas dr. J. Boruta SJ. Jis pabrėžė, kad Kęstaičių bažnyčios gynimas išplaukė iš tvirto žmonių tikėjimo ir pasiryžimo nepasiduoti. Baigdamas pranešimą ganytojas iškėlė klausimą, ar ši dvasinio pasipriešinimo tradicija, gyvavusi daugelį metų, padės šiandien atsilaikyti prieš praktinio materializmo, hedonizmo ir sekularizavimo brutalų veržimąsi į mūsų, ypač jaunimo, protus ir sielas. Kartu jis akcentavo, jog kas per šimtmečius įaugo į kraują, mumyse visados ir pasilieka.

Dr. Vacys Vaivada iš Klaipėdos universiteto išsamiai apžvelgė Kęstaičių raidą XVI–XVII a. Kitas pranešėjas kun. lic. Saulius Bytautas OFM supažindino su vienuolių rokitų Lietuvoje įsikūrimo istorija bei Kęstaičių vienuolyno aktualijomis 1853–1861 m. Istorikas Povilas Šverebas supažindino, kas apie Kęstaičius kalbama Telšių vyskupijos kurijoje saugomuose dokumentuose, o dr. Vilma Žaltauskaitė nagrinėjo, kaip Kęstaičių įvykiai buvo pateikti visuomenei nelegalioje XIX a. pabaigoje leidžiamoje spaudoje. Po konferencijos visi jos dalyviai įsitraukė į diskusijas ir konferencijos aptarimą.

Kęstaičių tragedija buvo paminėta ir Telšiuose. Lapkričio 26 d. Telšių katedroje aukotos šv. Mišios, kurių metu prisiminti Kęstaičių bažnyčios gynėjai. Po šv. Mišių Telšių rajono savivaldybės *Žemaitės* dramos teatre įvyko šiam įvykiui paminėti skirta mokslinė konferencija, jos teatralizuotą atidarymą parengė *Žemaitės* dramos teatro režisierė L. Pacevičienė.

-kasab-

Šv. Barbaros atlidai ir Barbaros Žagarietės paminėjimas

Pirmąjį advento sekmadienį, gruodžio 3 d., Žagarės senojoje bažnyčioje buvo švenčiami Šv. Barbaros atlidai ir paminėta Dievo tarnaitė Barbora Žagarietė. Tai didžiulė šventė ne tik Žagarės tikintiesiems, bet ir visai Lietuvos Katalikų Bažnyčiai. Į ją susirinko tikinčiųjų iš įvairių Lietuvos parapijų. Šventės pagrindinis svečias – Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis. Kartu su Šiaulių ganytoju atvyko ir Dievo tarnaitės Barbaros Žagarietės beatifikacijos bylos vicepostulatorius kun. Kazimieras Ambrasas SJ.

Prieš šv. Mišias buvo išdalyti Dievo tarnaitės Barbaros Žagarietės garbei sukurtos ir tądien pirmą kartą sugiedotos litanijos žodžiai. Litaniją giedojo neseniai į parapiją paskirtas darbuotis kunigas Rimantas Žeromskis kartu su Joniškio meno mokyklos Žagarės filialo Irenos Stripinienės vadovaujama folkloro ansambliu. Šv. Mišias aukojo vyskupas Eugenijus Bartulis kartu su tėvu K. Ambrasu SJ, kuriems prie altoriaus talkino Kauno kunigų seminarijos IV kurso klierikas Laurynas Grikietis ir Telšių vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijos V kurso klierikas Marius Dyglys.

Per pamokslą kun. K. Ambrasas SJ priminė tris skirtingais laikotarpiais gyvenusias Barbaras – pirmaisiais krikščionybės amžiais gyvenusią turtingo didiko Dioskuro dukrą, šventąją Barbarą, Barbarą Umiastauskaitę – Žagarietę (1628–1648) ir Barbarą Radvilaitę. Jis atkreipė dėmesį, kad apie Barbarą Žagarietę jau nemažai parašyta straipsnių spaudoje ir išleista knygutė „Neužmiršta Žagarės stebuklų mergelė“. Tačiau svarbiausia, pasak kun. K. Ambraso SJ, šiuo metu surinkti kuo daugiau medžiagos apie šią Dievo tarnaitę. Trumpai iš naujo supažindinę su Barbora Umiastauskaite – Žagariete, kun. K. Ambrasas SJ skatino tikinčiuosius išdrįsti ir nepabijoti

papasakoti apie ją kuo daugiau atsitikimų. Per tiek amžių iki pat mūsų dienų garsas apie Barborą Žagarietę netyla. Jau vyskupo Motiejaus Valančiaus liepimu užrašyta 400 stebuklų užtariant šiai pasaulietei. Ši Dievo tarnaitė neužmiršta ir mūsų dienomis. Kaip paliudijo 2006 m. Žagarėje ir jos apylinkėse surengta mokslinė-kompleksinė ekspedicija, jos užtarimu pasitaiko vis naujų išgijimų, gaunama iš Viešpaties kitokių malonių. Kun. K. Ambrasas, baigdamas pamokslą, ragino tikinčiuosius melsti, kad Barbora Žagarietė kuo greičiau būtų paskelbta palaimintą ir šventąja.

-md-

Seminaras apie akademinės sielovados perspektyvas Lietuvoje

Gruodžio 1 d. Katalikų teologijos fakultete VDU vykusiame seminare – pasitarime „Bažnyčia ir universitetas: akademinės sielovados perspektyvos 2007“ Vilniaus universiteto, Vilniaus pedagoginio universiteto, Vytauto Didžiojo universiteto, Kauno technologijos universiteto, Kauno medicinos universiteto, Lietuvos žemės ūkio universiteto, Šiaulių ir Klaipėdos universitetų bei Marijampolės kolegijos kapelionai, jų pagalbininkai, studentai, dėstytojai, jaunimo centrų darbuotojai aptarė universitetinės sielovados situaciją europinės akademinės sielovados kontekste, dalijosi patirtimi, svarstė tarpusavio bendradarbiavimo galimybes ir ateities žingsnius.

Sveikinimo žodį taręs Kauno arkivyskupo augziliaras vyskupas dr. Jonas Ivanauskas padėjo visiems besirūpinantiems akademinėsi bendruomenių sielovados reikalais, taip pat nacionaliniam delegatui universitetinei sielovadai kun. doc. dr. Arvydui Ramonui už darbus ir pastangas, kad ieškantys Dievo galėtų atrasti jį ir universitetų erdvėje. Pasak vyskupo dr. J. Ivanausko, tai nepaprastai svarbu, kai žmogaus, ypač jauno, savimonė užgožiama vartojimo, o krikščioniškosios vertybės nustumiamos į pašalę. Akademinės sielovados, galinčios padėti spręsti šias problemas, Lietuvoje situacija labai skirtinga: vienur dirba tik kapelionai, kitur jie jau turi savo padėjėjus pasauliečius, ne visur vienodai suprantama akademinės sielovados paskirtis. Vysk. J. Ivanauskas ragino šiame susitikime pasidalyti patirtimi ir apsvarstyti tolesnius konkrečius universitetinės sielovados plėtotės žingsnius.

Katalikų teologijos fakulteto dekanas kan. dr. Petras Smilgys pranešime „Aukštųjų mokyklų sąsajos su katecheze“, remdamasis Luko evangelijos pasakojimu apie Jericho miesto neregį, akcentavo universiteto pašaukimą būti „praregėjimo“ vieta, kur būtų skelbiama tiesa apie žmogų: šalia mokslinio, filosofinio matmens svarbūs turi likti etiniai, religiniai klausimai, nes jų nesprendžiantis „žmogus lieka su savo beprasmybės pojūčiu“. Dekanas pakvietė įsipareigojusius darbuotis sielovados srityje būti Kristaus tiesos skelbėjais.

Su aktualia aukštojo mokslo situacija Lietuvoje savo pranešime „Aukštojo mokslo dabartinės reformos krikščionybės perspektyvoje“ supažindino LKMA pirmininkas doc. dr. Paulius Subačius (VU). Esminių aukštojo mokslo sistemos laukiančių reformų akivaizdoje akademinė sielovadai, pasak dr. P. Subačiaus, iškilis naujų uždavinių. Ši reforma, išlaisvinsianti universitetų konkurencingumą ir pakeisianti valstybės dotavimo sistemą, visuomenėje neabejotinai sukels naują įtampą, bus gyvai svarstoma ir aptariama akademinėse bendruomenėse. Pabrėžęs reformos neišvengiamumą, kai išties reikia rimtai rūpintis, kaip išsaugoti aukštąjį mokslą nuo visiško žlugimo, dr. P. Subačius paakino neprarasti vilties ir tikėjimo, skleisti tai savo bendruomenėse, kad „ši banga nenuneštų geriausių žmonių“. Ateityje, pasak prelegento, dėl akademinės sielovados galimi atskiri valstybės ir Bažnyčios susitarimai.

Po pietų paroda „Gloria Deo“ atidaryta Birštono sakraliniame muziejuje. Čia eksponuojamų A. Mickutės, O. Beitos, D. Sabaliauskienės, J. Budriūnaitės, A. Masiukaitės, D. Skardžiūtės ikonų, L. Striogos ir R. Butkuvės medžio skulptūros darbų, A. Kmieliausko, A. Čapskytės, V. Kudabos grafikos pažiūrėti atvyko Birštono klebonas mons. J. Dalinevičius, vicemeras J. Aleksandravičius, muziejaus direktorius V. Puskunigis, birštoniškiai ir svečiai.

Pasak menotyrininkės Raimondos Norkutės, IX „Gloria Deo“ paroda tęsia 1994 m. pradėtas katalikų dailininkų meno parodų rengimo tradicijas. Šių metų parodai nebuvo parinkta konkreči tema, tad eksponuojamų darbų temos ir atlikimo technikos skirtingos. Kūriniuose labiau perteikiamos asmeninio tikėjimo patirtys, santykis su pačia religija ir jos menu. Kita vertus, keleto autorių darbai (Virginijaus Kašinsko, Antano Kmieliausko, Sofijos Rickevičiūtės, Gražinos Murelytės-Ajauskienės) sukurti sekant tradicine krikščioniškojo meno ikonografija ar net konkrečiais bažnytinio meno kūriniais, juos atliekant modernia bei ekspresyvia tapybos technika. Parodoje taip pat eksponuojami tradicinės ikonų tapybos darbai (Audronės Mickutės, Astės Misiukaitės, Juditos Budriūnaitės, Dalios Skardžiūtės, Dovilės Sabaliauskienės). Vienų autorių darbai žavi lakoniškai perteiktos minties gilumu (Leono Striogos), kiti – apgalvota krikščionių simbolių interpretacija bei atlikimo preciziškumu (Albinos Žiupsnytės, Romualdo Čarnos, Aušros Čapskytės-Blažienės), tretis – įdomiu perspektyviniu žvilgsniu į pamaldumo formas, lietuvių liaudies tradicijas (Liusės Banaitienės, Rimantės Butkuvės, Liudviko Ivaškevičiaus). Dailininkas Vaidotas Kvašys kūrinyje „Kryžius“, savotiškame „triptike“, pažvelgia į krikščionių temų atspindžius nūdienos kultūroje per Kristaus kančios – gundymo tematiką. Įdomių meditacinių aspektų parodai suteikia eksponuojamos Remigijaus Janušaičio, kun. Ladislovo Baliūno SJ fotografijos. Paroda veiks iki 2007 m. sausio 8 d.

-rz-

Vyskupo J. Preikšo knygos „Žodžiai“ pristatymas

Lapkričio 16 d. Gabrielės Petkevičaitės-Bitės bibliotekoje pristatyta vysku-

po Juozo Preikšo knyga „Žodžiai“. Leidinį sudarė mokytojas istorikas Juozas Brazauskas, ganytojo biografiją parašė dr. Aldona Vasiliauskienė, vyskupo straipsnių, pamokslų, pokalbių, pasisakymų bei straipsnių apie patį J. Preikšą bibliografinę rodyklę (1989–2003 m.) sudarė bibliotekininė Margarita Mašalienė. Knygoje taip pat pateikta 26 pamokslai (1989–2006 m.) ir 16 šventinių sveikinimų (1993–2001 m.) Panevėžio vyskupijos kunigams ir tikintiesiems.

Susirinkusiuosius giesme pasveikino Vysk. K. Paltaroko mokyklos moksleiviai, vadovaujami Jacintos Garbaliauskienės, programą atliko choreografijos grupė, vadovaujama Danutės Tauvenskienės. Renginio vedėja Albina Saladūnaitė sakė: „Mūsų gausa liudija, kad atėjome pilnomis rankomis ir širdimis dėkingumo. Ganytojas atėjo į šį pasaulį per Šv. Ceciliją, 1926 m. lapkričio 22 dieną – tais metais, kai įsteigta Panevėžio vyskupija, taigi buvo žadėtas nuo pat pirmos gimimo dienos“.

Sveikinimo žodį taręs Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas atkreipė dėmesį, kad šiemet vyskupas J. Preikšas švenčia netgi tris sukaktis: lapkričio 22 d. – 80 metų jubiliejų, rugsėjo 23 d. – kunigystės 55 metų sukaktį ir gruodžio 2 d. sukanka 22 metai nuo įšventimo į vyskupus. „Raginot, skelbėt Dievo žodį. Gal žmonės paklausė ir užmiršo? Neužmiršo. Išgirdo. Įvyko ir stebuklas – jūsų mylimi Panevėžio žmonės surinko jūsų žodžius, surašė, sudėliojo į knygą „Žodžiai“. Praeis šimtmečiai, gal ir tūkstantis metų, ateities kartos skaitys – ir išliks Dievo žodis Jūsų žodžiais paskelbtas“, – kalbėjo vysk. Jonas Kauneckas.

Knygos autorių pasveikino Panevėžio apskrities administracijos viršininė Gema Umbrasienė. Meras Vitas Matuzas džiaugėsi, kad Panevėžys – pats katalikiškiausias, lietuviškiausias miestas. Būtent vyskupo dėka Panevėžys augo ir plėtojosi katalikybės dvasia. „Manau, kad pati didžiausia dovana – ne gėlės, brangūs papuošalai ar kokie nors turtai, bet meilė ir tikėjimas tuo, ką jūs darėte ir ką savo gyvenimu rodėte“, – sakė meras.

Bibliotekos kolektyvo vardu ganytoją sveikinusi Panevėžio bibliotekos direktorė Rima Maselytė dėkojo už pamokslų kilnumą, prasmę ir grožį ir padovanojo albumą su įamžintomis įsi-

Pranešimą „Krikščioniškųjų vertybių formavimas universitetuose šandien“ perskaitė nacionalinis delegatas universitetinei sielovadai kun. doc. dr. A. Ramonas (KU). Pranešimas atspindėjo bendrąsias europines universitetinės sielovados gaires. Kalbėtojas pasidalijo mintimis iš 2006 m. metinės Europos valstybių nacionalinių delegatų universitetinei sielovadai konferencijos Romoje. Universitetai turėtų ypač rūpintis ugdyti krikščioniškąją tradiciją, nes jų ištakos – Bažnyčioje, kuri Europoje steigė pirmuosius universitetus. Universitetinė sielovada yra svarbi Katalikų Bažnyčios pastoracijos dalis, nes tik tada, kai tikėjimas tampa žmogaus kultūros dalimi, jis gali visiškai išsiskleisti. Kun. dr. A. Ramonas apibūdino šiuolaikinių studijų požymius: greitą studijų kaitą, trumpėjantį studijavimo laiką, didėjantį studentų skaičių ir atkreipė dėmesį, jog, be akcentuojamų kompetencijos klausimų, šiandien universitete „svarbi teologinė Evangelijos žinia apie Dievą, žmogų ir pasaulį“. Kun. A. Ramono tvirtinimu, akademinė sielovada ir skirta tam, kad aukštoji mokykla netaptų siauros specializacijos vieta, bet ugdytų žmogaus mąstymą, suteiktų krikščioniškus pagrindus tolesnei veiklai, patenkintų dvasinius poreikius.

Per kavos pertrauką seminaro dalyviai tiesiogiai dalijosi autentiška sielovados patirtimi akademinėse bendruomenėse.

Antroje seminaro dalyje aptartas pasirengimas 2007 metų birželio 21–24 dieną Romoje vyksiančiam Europos universitetų dėstytojų kongresui. Kun. dr. A. Ramonas pakvietė aukštųjų mokyklų atstovus apsvaistyti dalyvavimo galimybę savo bendruomenėse ir pasiūlyti kandidatus į šį renginį, kuriame Lietuvos atstovai taip pat skaitytų pranešimus. 2007 metų kovo 10-oji, kasmet švenčiama tarptautinė Europos universitetų diena, bus skiriama temai „Europa ir Afrika: kaip galima surasti dialogą tarp kultūrų universitetų terpėje“. Kun. dr. A. Ramonas pakvietė stebėti teletiltą internete, sujungiantį kelias valstybes (Lietuva jame nedalyvaus).

Pasak kun. dr. A. Ramono, nors Lietuvos universitetinė sielovada jau yra įsitraukusi į bendrą Europos universitetų sielovados tinklą, ne visur universitetų statutuose įteisintas kapeliono darbas. Kita vertus, sielovada bendruomenėse negali apsiriboti kapeliono veikla ir koplyčios įrengimu, bet turi apimti ir krikščioniškos žinios skleidimą ugdant jaunimą bei dvasinę pagalbą. Seminaro dalyviai dalijosi mintimis, kaip suvienyti savo pastangas ir tapti labiau žinomiems universitetų bendruomenėse.

-kasp-

Projektas „Skirtingi keliai į šventumą“

Lapkričio mėnesį Vilniaus arkivyskupijos katechetikos centras (VAKC) užbaigė 2005–2006 m. vykdytą projektą „Skirtingi keliai į šventumą“. Projektas buvo skirtas Vilniaus arkivyskupijos katalikų tikybos mokytojams ir mokiniam. Pasak VAKC vadovės L. Jakučionienės, visuomenėje gyvuoja susiformavęs stereotipas, kad pasiekti šventumą galima tik esant kunigu ar vienuoliu, o šeimoje siekti šventumo neįmanoma. Vatikano II Susirinkimas atvėrė naujas galimybes pasauliečiams. Tikybos mokytojui labai svarbu tinkamai suvokti pašaukimų esmę.

Lapkričio 3 d. kvalifikacinė programa katalikų tikybos mokytojams „Skirtingi keliai į šventumą“ baigta trečiu susitikimu, skirtu kunigystės pašaukimui. Seminaro metu mokytojai turėjo progą naujai pažvelgti į savo pašaukimą, atvirai padiskutuoti ir įvertinti šventumo galimybes. Seminaro lektoriai puikiai atskleidė kunigystės pašaukimo esmę: kardinolas A. J. Bačkis kalbėjo tema: „Vyskupų vaidmuo visuotinėje Bažnyčioje. Vyskupai ir Apaštališkasis Sostas“, Vilniaus šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius

kun. lic. R. Šalaševičius ir kun. lic. Ž. Vabuolas apžvelgė kunigystę Bažnyčios pasiuntinybėje. Seminaro pabaigoje dalyviai klausėsi kun. Ž. Kuzino ir kun. M. Butkevič asmeninių liudijimų bei dalyvavo tikybos mokytojo A. Svirbuto vestoje kvalifikacinės programos refleksijoje.

Lapkričio 22 d. nuskambėjo paskutinis konkurso „Šventumas man ir tau“, organizuoto patiems mažiausiems projekto dalyviams – 1–4 kl. mokiniams, akordas. Piešinių konkurso laureatų apdovanojimo ceremonijoje iš 111 darbų buvo pagerbta 12 laureatų ir 5 prizininkai. Tai Vilniaus m. A. Kulviečio vidurinės, Vilniaus m. „Sietuvos“ vidurinės, Vilniaus m. „Žiburio“ pradinės ir Vilniaus m. Šeškinės pradinės mokyklų mokiniai: Vilma Bacevičiūtė (2 kl.), Edgaras Petkus (2 kl.), Eglė Rusteikaitė (4 kl.), Greta Danauskaitė (2 kl.), Austėja Černiauskaitė (3 kl.). Po diplomų įteikimo mažieji menininkai buvo palydėti į paslaptinę kelionę Lietuvos teatro, muzikos ir kino muziejaus link. Ten laureatai viešėjo mokomajame teatre – dirbtuvėje, patys tapo lėlių teatro aktorais, vaidindami lietuvių liaudies pasaką „Jaučio trobelė“.

Projekto kulminacija tapo konkurso „Šventumas man ir tau“ 8 kl. laureatų apdovanojimas „Skalvijos“ kino teatre. Konkurso dalyviai, visus metus aktyviai dalyvavę VAKC rengiamose programose, naudodamiesi moderniomis technologijomis kūrė televizijos, radijo laidas ar leidinius apie tris pašaukimus – šeimą, kunigystę ir vienuolystę. Ant garbingiausiųjų pakylų buvo pakviesti Vilniaus rajono Kalvelių 2-osios vidurinės, Vilniaus m. M. Daukšos vidurinės ir Vilniaus m. Senvagės vidurinės mokyklų aštuntokai, pelnę kompetentingos ir reiklios komisijos simpatijas.

Vilniaus arkivyskupijos katechetikos centro religinio ugdymo metodininkė R. Kuklienė tikisi, kad šiuo projektu pavyko atskleisti žmogaus pašaukimo esmę.

-kc-

Lietuvoje veikiančios skautų organizacijos jau vienuoliktus metus rengia akciją „Betliejaus taikos ugnis“. Betliejaus ugnis – labai paprastas, bet tikras ženklas. Ugnis, žvakė dega ne sau, ji šviečia kitiems. „Aš – pasaulio šviesa. Kas seka manimi, nevaikščios tamsybėse, bet turės gyvenimo šviesą“ (Jn 8, 12). Ši Betliejaus ugnies akcija prasidėjo 1980 m. Austrijoje, kitais metais ji pasklido po visą Europą.

Kartu su viso pasaulio skautais rengdamosi minėti skautijos šimtmetį, Betliejaus akciją vieningai vykdo visos Lietuvoje veikiančios skautų organizacijos. Tai labai svarbus žingsnis įgyvendinant tikrą skautišką brolystę.

Gruodžio 19 d. Betliejaus ugnis bus perimta iš Lenkijos harcerų ir išplis po visą Lietuvą. Raginame priimti šią taikos ugnį Lietuvos parapijose. Tikimės, kad skautų bendrijoms pavyks pasiekti kuo daugiau parapijų ir klebonams leidus surengti Betliejaus taikos ugnies akciją vietos bendruomenėms.

LVK sekretoriatas

mintinomis akimirkomis iš bendravimo su vyskupu.

Ištraukas iš vysk. J. Preikšo pamokslų knygos skaitė Vysk. K. Paltaroko mokyklos moksleiviai. Žodį tarė vyskupo biografiją parašiusi daktarė Aldona Vasiliauskienė, knygos sudarytojas, Vysk. K. Paltaroko mokyklos mokytojas Juozas Brazauskas, savo referatą apie perskaitytą knygą „Žodžiai“ įtaigiai perskaitė abiturientas Dovydas Kučinskas.

Vyskupas Juozas Preikšas sakė, kad užaugęs Suvalkijos lygumose nesitikėjo, jog teks dirbuotis Aukštaitijoje. Daug gražių prisiminimų liko iš Aukštaitijos sostinės, bet turbūt gražiausias – Baltijos kelias. Dėkojo knygos sudarytojui J. Brazauskui, rėmėjams. Pabaigoje kukliai tarė: „Nesu vertas to, ką jūs padarėte. Žinau, kad ne viską padariau“.

-lk, jj-

Keliais žodžiais

Vilkaviškis. Lapkričio 26 d. Vilkaviškio katedroje šv. Mišių metu giedojo Vilkaviškio dekanato parapijų chorai. Šv. Mišių liturgijai vadovavo Vilkaviškio dekanas prel. Vytautas Gustaitis. Po pamaldų visi choristai pasiliko parapijos salėje pabendrauti. Mintis sukviesti dekanato parapijų chorus minint bažnytinės muzikos globėjos Šv. Cecilijos dieną Vilkaviškio dekanui prel. V. Gustaičiui kilo po to, kai jie visi dalyvavo ir skambiai giedojo birželio mėnesį Vilkaviškyje vykusiame vyskupijos trečiajame Eucharistiniame kongrese. Su parapijų giesmininkais, jų vadovais ir vargonininkais pasitarta dėl chorų bendro giedojimo Vilkaviškio katedroje minint vyskupijos globėjo Šv. Antano Paduviečio dieną ar švenčiant titulinus atilaidus.

-bn-

IEŠKOMA DOVANA

Kristaus Gimimas

Iz 9, 1–3. 5–6; Tit 2, 11–14; Lk 2, 1–14

Be tikėjimo Kalėdos būtų tik tuščia butaforija. Šventiniai Kalėdų simboliai gali gražiai praturtinti šventę, tačiau be tikėjimo jie liktų tik tuščias kiautas. Kiekvienas krikščionis širdyje brandina savo Kalėdų vaizdinį. Išmoktas katekizmo tiesas gaivina simboliai, išgyvenimai, prisiminimai. Įspūdingi mūsų tremtinių kartos liudijimai apie Kalėdų džiaugsmą, kurio neužslopino barakų šaltis ir skurdus Kūčių stalas. Vaikams Kalėdos neįsivaizduojamos be eglutės – išmoningas jos puošimas žadina vaizduotę ir kuria šventinę nuotaiką. Mintį veda žvilgsnis į prakartėlę. Dovanų gausa neturi užgožti didžiosios dovanos visai žmonijai ir kiekvienam: mums gimė Jėzus.

Etninių tradicijų puoselėtojai ypač akcentuoja gamtos ženklus, ilgiausios metų nakties virsmą. Tačiau ne ilgėjanti diena lemia žmonijos išganymą. Kitokie gamtovaizdžiai supa Kalėdas švenčiančius Pietų pusrutulio krikščionis. Vartotojiškiems visuomenės įnoriaus pajungiamas dovanų pirkimo vėjus, užsakomi Kalėdų seneliai. Šie atributai nebūtinai blogi. Svarbu, kad jie neužtemdytų ir neiškreiptų Kalėdų šventimo prasmės. Viešpaties Gimimo šventę turime išgyventi patys. Joje dalyvaujame drauge su tikraisiais Viešpaties Gimimo šventės dalyviais.

Marija laiko rankose tą Kūdikį, kurio gimimą apreiškė angelas. Angelo pranašystės išsipildymas patvirtino Marijos tikėjimą. Jos tikėjimas ugdomas toliau: Marijos glėbyje gulintis Aukščiausiojo Sūnus iš pažiūros visai nepanašus į galingą valdovą, jam pačiam reikia nuolatinės globos. Juozapas taip pat regi pasitvirtinusią pranašystę. Jam patikėta globoti šį kūdikį, netrukus prireiks jį gelbėti nuo persekiotojų.

Ciesoriaus Augusto valdininkai anuomet neišgyveno Kalėdų. Tiesa, jie įregistravo Juozapo šeimoje gimusį pirmgimį sūnų kaip būsimą mokesčių mokėtoją. Surašinėdami gyventojus, jie suvokė darą labai svarbų darbą. Vis dėlto jų sąrašai taip pat sudulėjo, o Jėzus yra gyvas ne todėl, kad buvo į juos įtrauktas...

Žmonės, Betliejuje užėmę visas nakvynės vietas, veikiausiai kritikavo Romos valdžią, burnojo dėl mokesčių. Jie užėigose triukšmingai valgė ir gėrė tuo metu, kai netoliese lemiamas slėpinys buvo apreikštas visuomenės paribio žmonėms – piemenims. Piemenų išgyvenimai taip ir liko neužrašyti. O net jeigu ir būtų buvę užrašyti, kas anuomet būtų tais klajokliais patikėjęs?

Kalėdos neįmanomos be angelų giesmės ir žinios „Dievo mylimiems žmonėms“. Angelai skelbia ne naują ideologiją ar teoriją, jie skelbia šventę. Angelo žinia skelbiama ne kokiu nors kalendorine data, bet „šiandien“. Ši žinia skirta visiems: „Jums gimė Išganytojas“. Angelai žino, kad tai tas, kuris išves žmoniją iš beviltiškos nuodėmės aklavietės. Nėra prasmės laukti kito – tai Kristus, pažadėtasis Mesijas.

Dangaus kareivija virš Betliejaus skelbė: „Garbė Dievui aukštybėse, o žemėje ramybė jo mylimiems žmonėms!“ Tai neatskiriami dalykai: taika neįmanoma be Dievo garbinimo; pati taika yra gražiausias Dievo šlovinimas.

Evangelijų pasakojimuose matome ieškančius žmones. Marija svarstė širdyje žodžius apie savo Sūnų. Tiek Marija, tiek Juozapas tikėjimu ieškojo, kaip atsilipti į Viešpaties kvietimą ir įvykdyti jo valią. Kartais tenka ieškoti būtinausių dalykų. Betliejuje abudu, Marija ir Juozapas, ieškojo užėigos, kur galėtų prisiglausti. Išvydę žvaigždę į Jeruzalę keliavo ir išminčiai, ieškodami gimusio žydų karaliaus. Net Erodas ieško, tiesa jis tai daro ne pats, bet įsako mokslininkams tyrinėti knygas, o kareiviams po namus ieškoti gimusių berniukų.

Mes visi ieškome meilės, pripažinimo, laimės ir sėkmės. Siekiame to, ko patys norime ar ką įsivaizduojame. Vis dėlto tą paiešką grindžia dar gilesnis poreikis: ieškome patys savęs. Labai dažnai kalbama apie „savo galimybių realizavimą“, „paslėptų gebėjimų išskleidimą“, „galių praplėtimą“. Gerai, jeigu šių dalykų nesiimama kitų sąskaita. Tačiau jei žmogus ieško tik savęs paties, o kitus pamiršta, tai galiausiai baigiasi nusivylimu, graužatimi ir ašaromis. Įsikūnydamas Dievas tapo vienu iš mūsų. Štai geroji šios dienos žinia: gimė Tas, kuris ieško mūsų, ieškančių. Tačiau Dievas ieško ne savęs paties. Jis ieško tavęs, manęs, visų mūsų. Visą gyvenimą ieškau, tačiau

taip pat esu ieškomas Dievo. Turiu leistis jo surandamas. Tik jo surastas rasiu ir pats save. Tai yra kalėdinės ramybės šaltinis. Todėl kiekvienas priešais prakartėlę galime savęs paklausti: kur aš slepiuosi? Už savo darbo? Už savo planų, įsivaizdavimų ir svajonių? Gal aš bijau susitikti su savimi, pamatyti save be kaukės? Net jei į šiuos klausimus atsakiau teigiamai, Dievas vis tiek manęs tebeieško. Jis tapo žmogumi, nes esu jam nepaprastai svarbus. Jeigu jis mane priima, man tampa lengviau priimti pačiam save su savo silpnybėmis, klaidomis ir nuodėmėmis. Jeigu leidžiuosi Dievo randamas, tampa tikru žmogumi. Tai didžioji dovana.

ŠVENTOJI ŠEIMA

Sir 3, 2–6. 12–14; Kol 3, 12–21; Lk 2, 41–52 (C)

Šventosios Šeimos dieną galime prisiminti trumpą maldos atodūsi: „Jėzau, Marija, Juozapai!“ Šiuo atodūsiu dažnai šaukiamės užėjus gyvenimo sunkumams, rečiau pašloviname Šventąją Šeimą tiesiog iš dėkingumo. Šeimos gyvenimui taip pat tinka šventojo Benedikto šūkis: „Melskis ir dirbk“. Pirmąjį šio posakio dėmenį „melskis“ uoliau vykdomė suspaudus sunkumams. Kreipiamės į Jėzų, prašome Marijos ir Juozapo užtarimo sprendami šeimos problemas, nesutarimus, maldaudami gydyti nuoskaudas. Prašome ugdyti kantrybę, naikinti egoizmą, nesusipratimus. Tačiau sukalbėję maldą kartais neįvykdome antrosios posakio dalies, tarsi neatliekame „namų darbų“. Tiesiog laukiame, kad aplinkiniai šeimynykščiai taptų malonūs, sukalbami, didžiadvasiški. Negalime teisintis vien tuo, kad iš prigimties esame impulsyvūs, emocingi, sunkiai suvaldomo temperamento. Verta ne tik prieš išpažintį atlikti sąžinės sąskaitą, bet ir nuolat turėti prieš akis planą, kaip kovoti su savo ydomis. Žinau, kad yra tokių žmonių ar situacijų, kurios daro mane nekantrų, net sukelia pyktį. Gal galiu ką nors pakeisti, kad vėl neužlipčiau ant to paties grėblio?

Tačiau turbūt daugiau tokių, kurie suklumpa ne dėl darbo, bet dėl maldos stokos. Juk daugybę kartų per dieną – laukdami eilėje, vairuodami automobilį ar net priverstinai žvelgdami į bukinančią reklamą – galime lūpomis ir širdimi šnabždėti: „Jėzau, Marija, Juozapai“. Tai darydami įvykdysime apaštalo Pauliaus raginimą iš šios dienos skaitinio: „Visa, ką tik darytumėte žodžiu ar darbu, visa darykite Viešpaties Jėzaus vardu, per jį dėkodami Dievui Tėvui“.

Ateikime prie prakartėlės ir išliekime savo širdį Šventosios Šeimos akivaizdoje – išguldykime savo problemas bei sunkumus, susijusius su šeima, mokykla, studijomis ar darbu. Maldaukime pagalbos, kad mūsų gyvenimas patiktų Dievui, kad galėtume Jėzaus pavyzdžiu „augti malone“.

Tai, kad išganytojas atėjo į pasaulį ir augo šeimoje, rodo, jog šeima nėra laisvai keičiamas sociologinis darinys. Dievo Sūnus patvirtino, kad šeima yra tikrojo žmogiškumo ugdytoja. Žinoma, yra tėvų, netinkamai auklėjančių vaikus, net žalojančių juos. Tačiau kitokiems socialiniams dariniams, vadinamosiems laisvosios sąjungoms, galima taikyti tuos pačius priekaištus. Ne šeimoje užaugusiu žmogumi lengva manipuliuoti. Jei šeimą bandoma išstumti iš visuomenės, pati visuomenė tampa amorfine mase, kuria lengvai manipuliuoja technologijos ir žiniasklaidos priemonės.

Evangelijoje pabrėžiama, kad Šventoji Šeima vadovavosi Mozės įstatymu. Šventosios Šeimos maldingumą atskleidžia jos kelionė į Jeruzalės šventovę. Tai nėra tik privati maldinga praktika. Čia peržengiamos šeimos ribos siekiant melstis didesnėje bendruomenėje. Kartais pasigirsta priekaištų, esą religija yra tik privati kiekvieno žmogaus sritis. Reiškama nuomonė, jog religingumo raiška galima tik individuali, bet kokia nustatyta tvarka esą griaua maldos spontaniškumą. Tačiau juk kitose gyvenimo srityse vyrauja tam tikra tvarka, garantuojanti gyvenimo saugumą, produktyvumą, žmonių tarpusavio ryšius. Šventosios Šeimos pavyzdys liudija, kaip giluminį ryšį su Viešpačiu išreiškia tikėjimo pareigų atlikimas. Panašiai ir visais laikais: kas nesimeldžia bažnyčioje, nesimeldžia ir šeimoje.

Evangelijoje vaizduojama scena rodo vis labiau bręstančią Jėzaus savimonę. Ši scena taip pat atskleidžia tą retą akimirką, kai jame spontaniškai prasiveržia kažkas netikėto, sukėlusio nuostabą net jo tėvams. Susidaro įspūdis,

kad įvyksta ne kažkas naujo, bet tiesiog prasiveržia tai, kas jau seniau jame slypėjo. Evangelistas Lukas pabrėžia, kad vaikelis Jėzus „augo išmintimi“. Gyvenimo patirties jis įgijo ir iš tėvų. Marija ir Juozapas buvo Jėzui pavyzdys įvairiose situacijose, tėvai mokė praktinių dalykų, padėjo apsispręsti. Marija ir Juozapas supažindino vaiką su Šventojo Rašto ir maldos išmintimi. Dievas apdovanoja žmones per kitus žmones, o pirmiausia – per tėvus.

Šventykloje dvylikamečio Jėzaus žodžiai skamba taip, tarsi jis būtų pirmą kartą suvokęs save patį. Į Marijos priekaištą jis atkerta: „Kam gi manęs ieškojote? Argi nežinojote, kad man reikia būti savo Tėvo reikaluose?“ Šiuos žodžius sako tas, apie kurį čia pat pabrėžiama, jog buvo klusnus. Žengdamas per vaikystės amžiaus slenkstį, Jėzus patvirtina savo gyvenimo programą: jis radikaliai paskelbė savo klusnumą dangiškajam Tėvui ir jo žodžiui. Jaunuolį Jėzų taip giliai apėmęs šis suvokimas, kad jam nė neateina į galvą, kaip jo tėvai galėtų manyti kitaip. Jo mintys ir veiksmai jam atrodo savaime suprantami.

Aplinkiniams šis Jėzaus žodis yra „tamsus“, ne iki galo suvokiamas. Trūksta paaiškinimo, kas yra tie „Tėvo reikalai“. Ar tai jo Tėvo šventovė? Ar Tėvo planai ir nutarimai? Ar Dievo žodis? Nors šie „Tėvo reikalai“ nėra išvardijami, juos galima numanyti. Dvylikametis Jėzus nurodo pamatinę savo gyvenimo kryptį.

Vėliau Jėzus pasakys ir daugiau daugiaprasmių ir „tamsių“ žodžių. Nelengva ir neįmanoma Dievo apstybę išreikšti žmonių kalba. Žmogiškasis indas tam per menkas. Dievo žodžio tamsa yra tamsi tik mums. Tamsa ir akinanti šviesa daro tą patį poveikį – mus apakina. Žmogus pakelia dieviškąją tikrovę tik mažomis dozėmis.

Popiežiaus Benedikto XVI apsilankymas Turkijoje

(KAP) Lapkričio 28 – gruodžio 1 d. popiežius Benediktas XVI lankėsi Turkijoje. Prieš išvykdamas popiežius pareiškė, kad jo kelionė yra ne politinė, bet pastoracinė. Jis trokštąs prisidėti prie kultūrų bei religijų tarpusavio dialogo ir supratimo ir taip skatinti susitaikymą. Popiežius pabrėžė didelę simbolinę vertę, tenkančią jo susitikimui su Konstantinopolio patriarchu Bartolomejumi I.

Lapkričio 28 d.

Ankaros oro uoste popiežių sutiko Turkijos ministras pirmininkas Recepas Tayyipas Erdoganas. Susitikimas su Erdoganu į programą buvo įtrauktas paskutinę minutę. Iškart po to Turkijos ministras pirmininkas išskrido į NATO susitikimą Rygoje.

Maždaug ketvirtį valandos trukęs popiežiaus susitikimas su Erdoganu vyko oro uosto svarbių asmenų centre. Po susitikimo Turkijos ministras pirmininkas žiniasklaidos atstovams pareiškė, jog popiežius pritariaš jo šalies įstojimui į Europos Sąjungą. Jis pats prašęs popiežiaus, kad Vatikanas parentų Turkijos stojimą į ES. Popiežius jam atsakęs, kad Vatikanas nesąs politinė instancija, tačiau Turkijos stojimui pritariaš. Turkijos ministras pirmininkas taip pat sakė, jog popiežius išdėstęs jam savo požiūrį į islamą ir perdavęs svarbią žinią, jog jis islamą laikąs „taikos religija“.

Po susitikimo su Erdoganu popiežius Benediktas XVI nuvyko į Atatiurko muziejų. Mustafos Kelmelio Atatiurko („turkų tėvo“), šiuolaikinės Turkijos Respublikos steigėjo ir pirmojo prezidento, kapas yra 25 km už Ankaros. Ten popiežius buvo pasveikintas sargybos komentanto ir prieš karstą padėjo gėlių puokštę. Po to Benediktas XVI apsilankė „Nacionalinės sutarties bokšto“ salėje, kur į Aukso knygą įrašė tokius žodžius: „Šioje šalyje,

kurioje susitinka įvairios religijos ir kultūros ir kuri kaip tiltas jungia Aziją ir Europą, mielai pritariu Respublikos steigėjo žodžiams: *Taika tėvynėje – taika pasaulyje*“.

Vėliau Ankaroje Benediktas XVI buvo priimtas Turkijos valstybės prezidento Ahmeto Necdeto Sezerio. Prezidentas savo rezidencijoje pasveikino popiežių nuoširdžiu rankos paspaudimu. Po to Sezeras ir Benediktas XVI pasitraukė į prezidento kabinetą pasikalbėti.

Po apsilankymo pas Turkijos prezidentą popiežius Ankaroje susitiko su Turkijos valstybinės religijos reikalų tarnybos vadovu prof. Ali Bardakoglu. Susitikime taip pat dalyvavo Ankaros ir Stambulo didysis muftijus. Pokalbio pradžioje Benediktas XVI priminė Vatikano II Susirinkimo nutarimus, kuriais Katalikų Bažnyčia atvertė naują santykių su kitomis religijomis puslapį. Popiežius ragino krikščionių ir musulmonų dialogą plėtoti kaip nuoširdžius mainus tarp draugų. Cituodamas popiežių Joną XXIII, Benediktas XVI pasakė: „Aš myliu turkus“. Jis ragino dialogo tarp religijų bei kultūrų imtis su optimizmu ir viltimi. Krikščionys ir musulmonai turi įžiūrėti bei stiprinti juos vienijantį saitą, siekdami taikos, laisvės, socialinio teisingumo ir moralinių vertybių visų žmonių labui.

Pirmoji vizito diena baigta susitikimu su diplomatų korpusu Ankaroje. Kreipdamasis į apaštališkojoje nunciatūroje susirinkusius diplomatus, popiežius pareiškė atvykęs į Turkiją „kaip dialogo ir taikos draugas ir apaštalas“. Bažnyčia, pasak jo, trokšta bendradarbiauti su visomis religijomis, pirmiausia musulmonais, ir drauge su jomis skatinti taiką ir laisvę, socialinį teisingumą ir moralines vertybes. Jis puoselėjęs viltis, kad jo kelionė į Turkiją duosianti „gaušių vaisių“. Popiežius vėl akcentavo autentiško dialogo tarp religijų būtinybę. Toks dialogas leistų religijoms geriau viena kitą pažinti bei

gerbti ir per tai tinkamiau tarnauti tauriausiam žmogaus tikslui – Dievo ir tikrosios laimės paieškai.

Diplomatų korpuso vicedekanas, Libano pasiuntinys Georges'as Siamas sveikindamas popiežių sakė, kad jo vizito laikas kaip niekada tinkamas. Turkija jau ne vieną šimtmetį siekia skirtingoms etninėms grupėms, religijos bei kultūroms priklausančių žmonių sugyvenimo. Ir šiandien vyriausybė aktyviai stengiasi „įveikti vis platesnius Rytus ir Vakarus, krikščionybę ir islamą skiriančius griovius“.

Lapkričio 29 d.

Šią dieną popiežius Benediktas XVI aukojo šv. Mišias keturis kilometrus nuo Efezo nutolusios Marijos šventovės *Meryem Ana Evil* (Motinos Marijos Namai) bažnyčioje. Šv. Mišiose, kurių metu popiežius norėjo perteikti visuotinės Bažnyčios artumą nedidelei krikščionių mažumai, dalyvavo apie 500 tikinčiųjų (pamokslo tekstą žr. 5 p.).

Šventojo Sosto duomenimis, Turkijoje gyvena 32 tūkst. katalikų, sudarančių 0,04 proc. visų gyventojų. 99 proc. iš 75 milijonų gyventojų išpažįsta islamą. Katalikus globoja 6 vyskupai, 13 kunigų, 4 nuolatiniai diakonai, 13 brolių vienuolių bei 86 seserys vienuolės, 8 misionieriai pasauliečiai bei 28 katechetai. Šalyje veikia 47 parapijos. Katalikų Bažnyčia Turkijoje šiandien neturi jokio teisinio statuso.

Vakare popiežius Benediktas XVI ir patriarchas Bartolomėjus I pradėjo savo susitikimą malda Šv. Jurgio katedroje, patriarcho rezidencijoje Fanare. Popiežius ir patriarchas kartu įžengė į katedrą. Choras sugiedojo antifonas Romos globėjo Petro ir Pauliaus bei Konstantinopolio Bažnyčios globėjo Andriejaus garbei. Po bendros maldos „Tėve mūsų“ Benediktas XVI ir Bartolomėjus I perskaitė savo sveikinimus.

Popiežius savo kreipimesi pabrėžė ekumeninę susitikimo reikšmę

ir patvirtino išipareigojimą darbuotis katalikų ir ortodoksų vienybės labui. Jis aukštai įvertino „drąsų apsisprendimą“ panaikinti abipusius 1054 m. pasmerkimus. 1965 m. tai iškilmingai padarė popiežius Paulius VI ir patriarchas Atenagoras I. Nuo tada nauji Romos ir Konstantinopolio santykiai rėmėsi meile. Popiežius pabrėžtinai atkreipė dėmesį į bažnytinę Turkijos istoriją. „Džiaugiuosi būdamas šalyje, taip artimai susijusioje su krikščioniškuoju tikėjimu“, – sakė Benediktas XVI. Nuo apaštalų laikų krikščioniškosios šiandienės Turkijos bendruomenės turėjusios daug kankinių, teologų, dvasinių ganytojų, vienuolių ir šventų vyrų bei moterų. Kaip iškilus šiandienų patriarchų pirmtakus ir „garbingus užtarėjus“ popiežius paminėjo ir Katalikų Bažnyčioje kaip šventuosius bei Bažnyčios mokytojus gerbiamus šv. Grigalių Nazianziečių ir šv. Joną Auksaburnį. Jų prieš 800 metų po Konstantinopolio apipilėšimo Vakaruose atsidūrusius palaikus, dabar besiilsinčius Šv. Jurgio bažnyčioje, 2004 m. Bartolomėjui I grąžino popiežius Jonas Paulius II. Benediktas XVI taip pat priminė septynis šiandienės vakarų Turkijos teritorijoje įvykusius visuotinius Susirinkimus, kurių nutarimai, pripažįstami ir ortodoksų, ir katalikų, „yra ilgalaikės gairės ir rodyklės mūsų kelyje į visišką vienybę“.

Kreipdamasis į popiežių, Bartolomėjus I sakė, kad popiežius ir ekumeninis patriarchas kaip senosios ir naujosios Romos vyskupų įpėdiniai „vienodai atsakingi“ už žingsnius Jėzaus įsakymo, kad mokiniai būtų viena, įvykdymo linkme. „Priimame Jus, pirmąkart besilankantį šiame mieste, lygiai taip pat nuoširdžiai kaip mūsų pirmtakai, ekumeniniai patriarchai Atenogoras I ir Dimitrijus I priėmė Jūsų pirmtakus popiežius Paulių VI ir Joną Paulių II“, – sakė patriarchas. Šie „garbingi vyrai“ suvokė „tokių susitikimų neįkainojamą vertę ir neatidėliotinę būtinybę“ kelyje į susitaikymą per „meilės ir

tiesos dialogą“. Bartolomėjus I priminė savo metropolijos nepaprastą vaidmenį krikščionybės istorijoje. Čia apaštalas Andriejus įsteigė Bažnyčią, „šventasis, apaštalams prilygstantis imperatorius Konstantinas Didysis“ įkūrė naująją Romą, čia vyko didieji ankstyvosios Bažnyčios susirinkimai tikėjimo išpažinimui suformuluoti. Čia „kankiniai ir šventieji, vyskupai ir vienuoliai, teologai ir mokytojai“ kartu su „gausybe liudytojų“ išpažino ortodoksinio tikėjimo tiesą. Patriarchas ypač pabrėžė jo dviejų pirmtakų – šv. Grigaliaus Nazianziečio ir šv. Jono Auksaburnio – gražinimą prieš dvejus metus. Jonas Paulius II, jo žodžiais, esąs vertas „amžino atminimo“.

Po to popiežius ir patriarchas nuėjo į abi šventoves, kuriose laikomi Grigaliaus Nazianziečio ir Jono Auksaburnio palaikai, ir trumpai pasimeldė. Iškart po pamaldų buvo surengtas popiežiaus priėmimas Bartolomėjaus I rezidencijoje.

Lapkričio 30 d.

Šią dieną popiežius Benediktas XVI kaip svečias dalyvavo iškilmingoje ortodoksų liturgijoje Šv. Jurgio katedroje Šv. Andriejaus šventės proga. Benediktas XVI katedroje užėmė garbingą vietą priešais šventimui vadovavusio ekumeninio patriarcho Bartolomėjaus I sostą. Šventimo pradžioje patriarchas prie įėjimo į katedrą popiežių pasveikino brolišku bučiniu, kaip įprasta tik tarp ortodoksų hierarchų.

Per pamokslą ekumeninis patriarchas paragino toliau žengti keliu, vedančiu Bažnyčios vienybės link. „Meldžiamės, kad ateitų diena, kai bus vėl visiškai atkurta sakramentinė bendrystė“, – sakė Bartolomėjus I. Kartu jis dar kartą pasidžiaugė popiežiaus apsilankymu. Benedikto XVI dalyvavimas pamaldose esąs Dievo palaiminimo ženklas. Kartu tai rodo bendrą valią nenukrypstamai, „meilės ir ištikimybės Evangelijos ir Tradicijos tiesai dviasia“ tęsti kelionę iki „visiš-

kos mūsų Bažnyčių bendrystės atkūrimo“. Pamokslo pradžioje patriarchas pabrėžė liturgijos reikšmę. Kiekvienas dieviškosios liturgijos šventimas yra „galinga ir įkvepianti dangaus ir istorijos koncelebracija“. Ortodoksų liturgija esanti mistinis patyrimas, kad „Kristus buvo, yra ir visada bus tarp mūsų“.

Liturgijos šventimo pabaigoje Bartolomėjus I įteikė popiežiui Epiro Graikijoje srityje išleistą brangų XIX a. pradžios Biblijos egzempliorių. Benediktas XVI padovanojo taurę ir pateną. Po pamaldų Benediktas XVI ir Bartolomėjus I kartu suteikė palaiminimą. Popiežius tarė laiminimo formulę lotyniškai, patriarchas giedodamas vertė ją į graikų kalbą. Po liturgijos šventimo taręs žodį Benediktas XVI kvietė plėtoti į visišką visų krikščionių vienybę orientuotą dialogą siekiant pasauliui įtikinamai liudyti Dievo meilę (visą kreipimosi tekstą žr. šio numerio 2 p.).

Po pamaldų Benediktas XVI ir Bartolomėjus I Sosto salėje iškilmingai pasirašė bendrą pareiškimą, kuriame pabrėžiama būtinybė įveikti Bažnyčios susiskaldymą ir sekuliarizacijos bei konfliktų akivaizdoje bendromis jėgomis skatinti krikščioniškąsias vertybes. Pareiškimė taip pat nedviprasmiškai reikalaujama religinių bei kultūrinių mažumų apsaugos ir pastangų taikai Artimuosiuose Rytuose pasiekti (visą tekstą žr. šio numerio 3 p.). Pareiškimą prancūziškai perskaitė Popiežiškosios krikščionių vienybės prezidentas kardinolas Walteris Kasperis, angliškai – Pergamono metropolitas Joanis (Zizioulas).

Vėliau popiežius Benediktas XVI aplankė *Hagia Sophia* Stambule. Kadaisė didžiausia krikščionijos bažnyčia nuo 1453 m. buvo osmanų imperijos mečetė, o šiandien paversta muziejumi. Popiežiaus ekskursija po milžinišku kupolu truko 35 minutes. Statinio ypatybes popiežiui aiškino muziejaus direktorius. Benediktas XVI apžiūrėjo

atidengtas mozaikas su Kristaus ir Dievo Motinos vaizdais, tačiau, priešingai negu čia lankęsis popiežius Paulius VI, nepadarė jokių maldą rodančių judesių.

Popiežius lankėsi „Mėlynojoje mečetėje“. Čia jį pasitiko Bosforo didysis muftijus prof. Mustafa Cagrici. Prie įėjimo Benediktas XVI, kaip ir kiti lankytojai, nusiavė batus. Muftijus padėjo popiežiui, jog šis ginąs „tvirtus principus“: „Esame jums dėkingi, kad priešinatės moralės nuosmukiui“. Musulmonai, pasak muftijaus, „laimingi“ dėl popiežiaus apsilankymo „Mėlynojoje mečetėje“. Cituodamas iš Aristotelio „Nikomacho etikos“, muftijus pasakė: „Viena kregždė dar nereikia pavasario“. Tačiau ši pirmoji kregždė kartu esanti daug žadantis pranašingas „taikos meto“ ženklas. Apžiūrėję mečetę, popiežius ir didysis muftijus pastarojo kvietimu kartu tyliai pasimeldė.

Po to popiežius Benediktas XVI susitiko su armėnų apaštališkuoju Konstantinopolio patriarchu Mesrobu II. Armėnų apaštališkoji Bažnyčia šiuo metu yra didžiausia krikščionių bendruomenė Turkijoje. Per pamaldas patriarchinėje katedroje popiežius apgailestavo dėl susiskaldžiusios krikščionijos keliamo „papiktinimo“ ir ragino kuo skubiau užgydyti persiskyrimo žaizdas. Benediktas XVI netiesiogiai užsiminė apie armėnų genocidą: armėnų tauta, pasak jo, liudijusi savo tikėjimą „dažnai labai tragiškoms aplinkybėms“, kaip, pavyzdžiui, šiame šimtmetyje. Susitikimą popiežius pavadino „daugiau negu vien paprastu ekumeninio mandagumo ir draugystės gestu“. Jis esąs visiškos krikščionių vienybės bendros vilties ženklas. Bažnyčios susiskaldymą jis pavadino tragišku ir akivaizdžiai prieštaraujančiu Dievo valiai. Tai kenkia švenčiausiam krikščionybės reikalui – Evangelijos skelbimui. O juk Kristus savo gyvybę atidavęs už tai, kad nugriautų skiriančias sienas.

Trečioji vizito diena baigta susitikimais su sirų ortodoksų metropolitu bei didžiuoju Turkijos rabinu ir vakariene su Katalikų vyskupų konferencijos nariais. Po to dar susitiktą su maždaug 150 katalikų jaunuolių, kurie delegatūros sode pagiedojo bažnytinių giesmių ir padainavo turkų liaudies dainų.

Gruodžio 1 d.

Popiežius Benediktas XVI užbaigė savo apsilankymą Turkijoje šv. Mišiomis Stambulo katalikų Šventosios Dvasios katedroje. Pamaldas vėl ženklino raginimai siekti krikščionių vienybės. Kaip garbės svečiai dalyvavo ekumeninis patriarchas Bartolomėjus I, armėnų apaštališkasis Konstantinopolio patriarchas Mesrobas II, sirų ortodoksų metropolitas Mar Filuksenas, kiti aukšti krikščioniškųjų Bažnyčių ir miesto atstovai.

Per pamokslą Benediktas XVI iš naujo paragino imtis ekumeninių pastangų. Jonas Paulius II 1979 m. šioje katedroje išreiškęs viltį, kad naujasis tūkstantmetis jau atrasiąs suvienytą Bažnyčią. „Ši viltis dar netapo tikrove, tačiau popiežius vis trokšta pamatyti ją išsipildžiusią“. Ekumenizmui visuose bažnytiniuose reikaluose teiktina pirmenybė. Nė viena Bažnyčia neturinti priiminėti sprendimų, priešingų vienybės troškimui ar jai kenkiančių. Benediktas XVI ragino krikščionis ir sunkiomis aplinkybėmis išpažinti savo tikėjimą. Bažnyčiai nerūpi valdžia ar turtai, jos užduotis skelbti Kristų. „Jūs žinote, kad Bažnyčia niekam nenori ko nors priimti, ji tik prašo leisti laisvai gyventi, kad galėtų rodyti tą, kurio negali slėpti, – Jėzų Kristų“, – sakė popiežius. Jis taip pat užsiminė apie katalikų padėtį Turkijoje, kur jie savo kasdienybėje dalijasi su musulmonais. Katalikai turėtų būti jautrūs „alkstantiems teisingumo, taikos, orumo ir pagarbos sau ir savo broliams bei seserims“. Pamokslo pabaigoje popiežius pabrėžtinai šaukėsi naujų Sekminių: „Atsiųsk, o Viešpatie, savo Šventąją Dvasią

visai Bažnyčiai, kad ji gyventų kiekviename jos naryje ir padarytų juos tavo Evangelijos šauklius“.

Stambulo apaštališkasis vikaras vyskupas Louis Pelatre padėjo popiežiui už jo apsilankymą ir palaikymą. Tai mažai kaimenei buvę palaiminimas ir paguoda. Kad ir būdami negausūs, šios šalies katalikai stengiasi plėtoti turkų visuomenėje karitatyvinę bei socialinę veiklą ir prisidėti prie bendrosios gerovės. Palaiminimą šv. Mišių pabaigoje graikiškai suteikė Bartolomėjus I, lotyniškai – Benediktas XVI.

Šv. Mišiomis baigėsi oficiali popiežiaus apsilankymo programa. Keturių dienų vizitas buvo penktoji Benedikto XVI kelionė į užsienį ir pirmoji į musulmonišką šalį. Oro uoste popiežių Benediktą XVI išlydėjo aukšti miesto ir regiono politikos veikėjai. Atsisveikindamas popiežius pasakė: „Savo širdyje jaučiu gilų dėkingumą, o dalis mano širdies ir pasilieka Stambule“. Jis puoselėjęs viltį, kad jo apsilankymas paliksias draugystės tarp tautų ir religijų ženklą bei išlaikysias teigiamą poveikį ir jam išvykus.

„Neužmirštamas dvasinis ir pastoracinis patyrimas“

Per gruodžio 3 d. Viešpaties angelo maldą popiežius Benediktas XVI išreiškė džiaugsmą dėl „taikios ir vaisingos“ savo kelionės. Kartu popiežius padėjo Turkijos valdžios įstaigoms bei mielai turkų tautai už priėmimą, atitikusį tradicinę svetingumo dvasią. Jis atkreipė dėmesį į nedidelę Turkijos katalikų bendruomenę, dažnai turinčią gyventi sunkiomis sąlygomis. Tai, jo žodžiais, „nedidelė kaimenė“, entuziastingai gyvenanti savo tikėjimu ir viltimi.

Kreipdamasis į keliasdešimt tūkstančių tikinčiųjų Šv. Petro aikštėje Benediktas XVI taip pat priminė, jog advento laikotarpis yra „iškilus vilties metas“. Jis skirtas pasiręgti Kristaus gimimui ir esančios maldos bei aktyvios artimo meilės laikas. Dievas ateina pas žmones, kad panaikintų skirtumus ir sutaikintų žmones tarpusavyje ir su savimi pačiais. Dievas, anot popiežiaus, visiems geros valios žmonėms – „pavieniams asmenims, šeimoms ir tautoms“ – norįs „padovanoti brolystę, santarvę ir taiką“.

Nauji leidiniai

Naujasis Testamentas. – Vilnius: Katalikų pasaulio leidiniai, 2006. – 1160 p.

Ši Naujojo Testamento laida išskirtinė tuo, kad skaitytojas čia ras išsamius Šventojo Rašto žinovo ir vertėjo prel. Antano Rubšio *komentarus* bei *naujus įvadás*, nuodugnai apžvelgiančius kiekvieną Naujojo Testamento knygą. Pateikiami ir atskirų Naujojo Testamento knygų *metmenys*, ko nėra buvę anksčiau.

Be to, pirmą kartą Lietuvoje išleistas Naujasis Testamentas su vidinių *tekstinių sąsajų* nuorodomis, paimtomis iš *Jeruzalės Biblijos*. Tai padės geriau suprasti įkvėptąjį tekstą tiems, kurie jį skaitys asmeniškai, bendruomenėje ar maldos būrelyje.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2006, „Bažnyčios žinios“